

Krizė atidedama:
Centriniai bankai
suskubo ištiesti
pagalbos ranką
lėtėjančiai ekonomikai

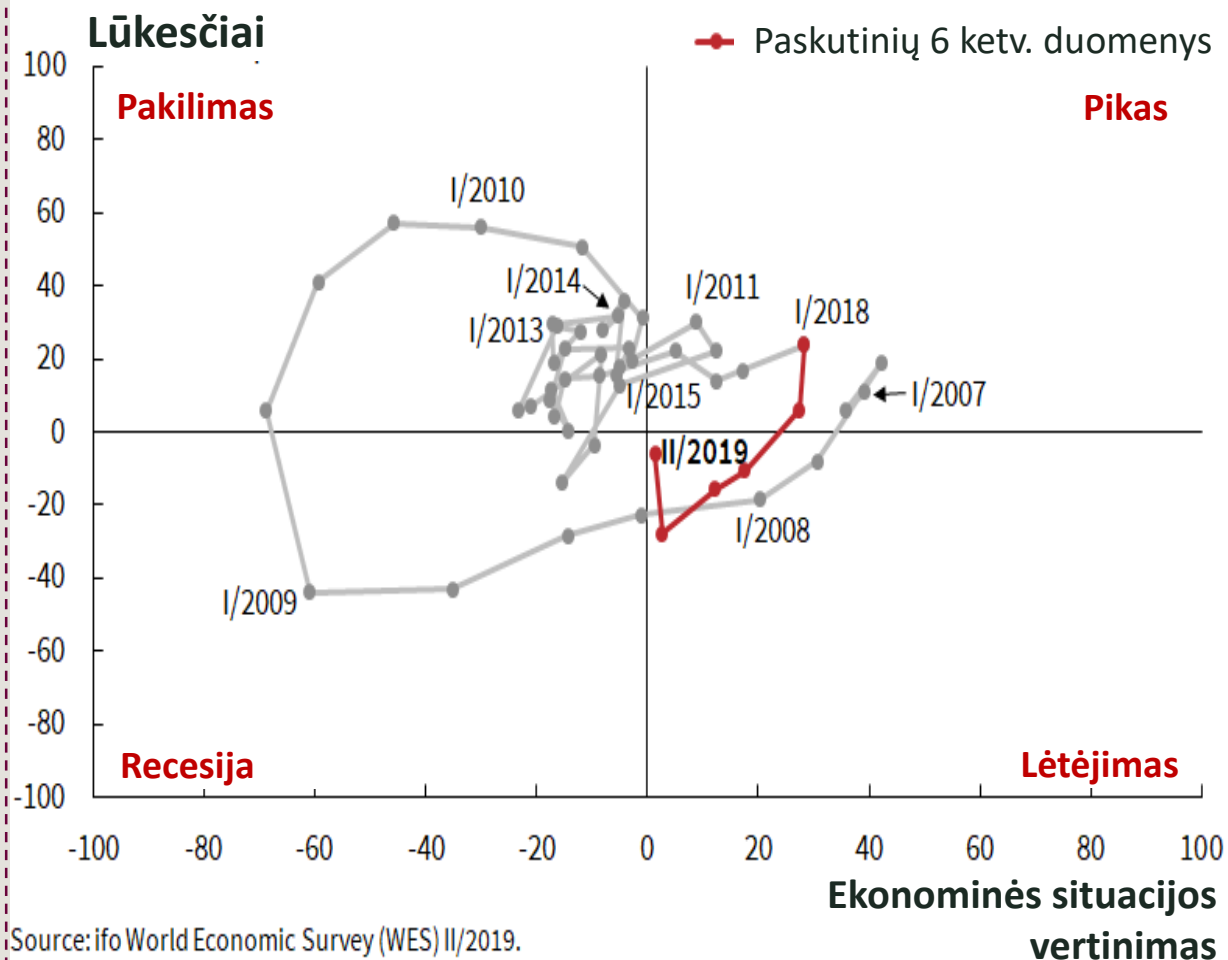

Dr. Žygimantas Mauricas
Vyriausiasis ekonomistas

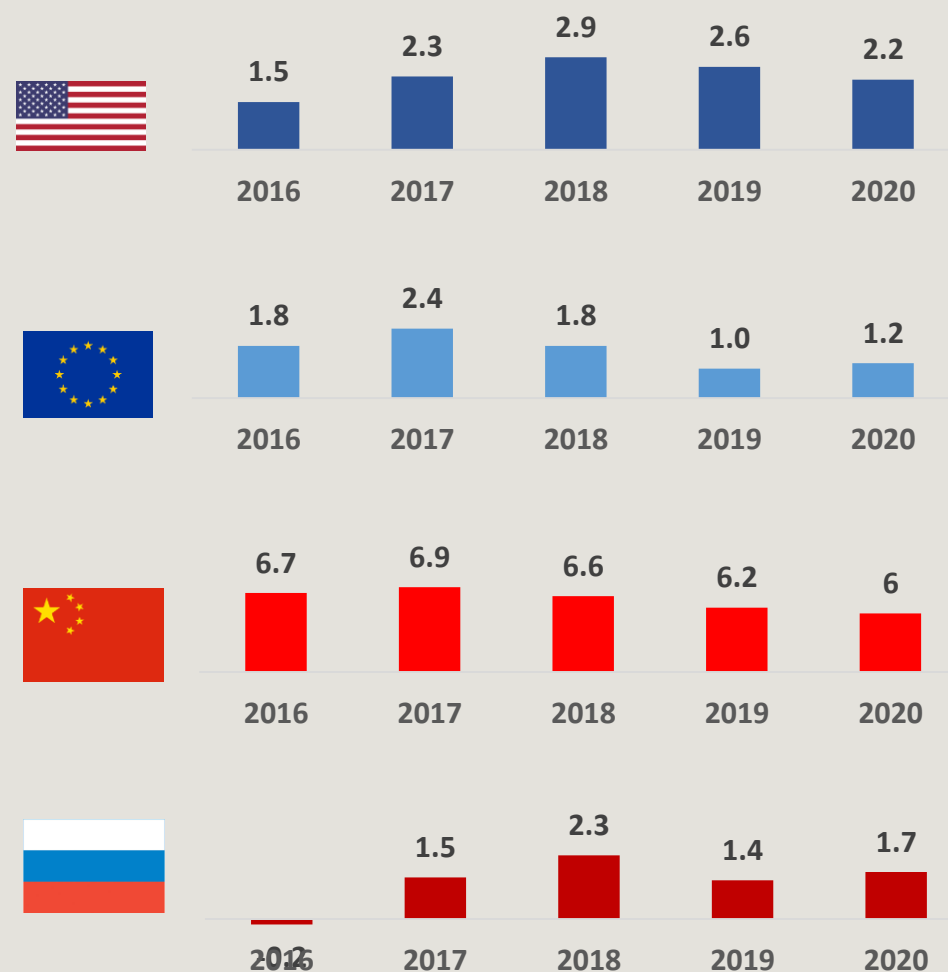
Ekonominių tyrimų departamentas
2019 m. gegužės 15 d.

Lūkesčiai: Pasaulinės recesijos artimiausiu metu pavyks išvengti

Ekonominio ciklo laikrodis

BVP prognozės, % (EBPO)

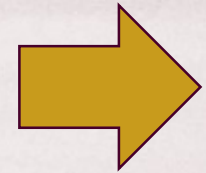

Tačiau šauti šampaną dar anksti...

1. Pigių pinigų eros pabaiga

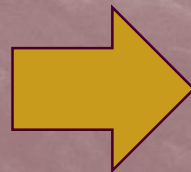
4. Brexit

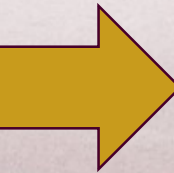
2. JAV – Kinijos prekybos karas

3. Be(si)vystančių rinkų silpnumas

5. Euro zonos skolų krizė (PIGS → FIGS)

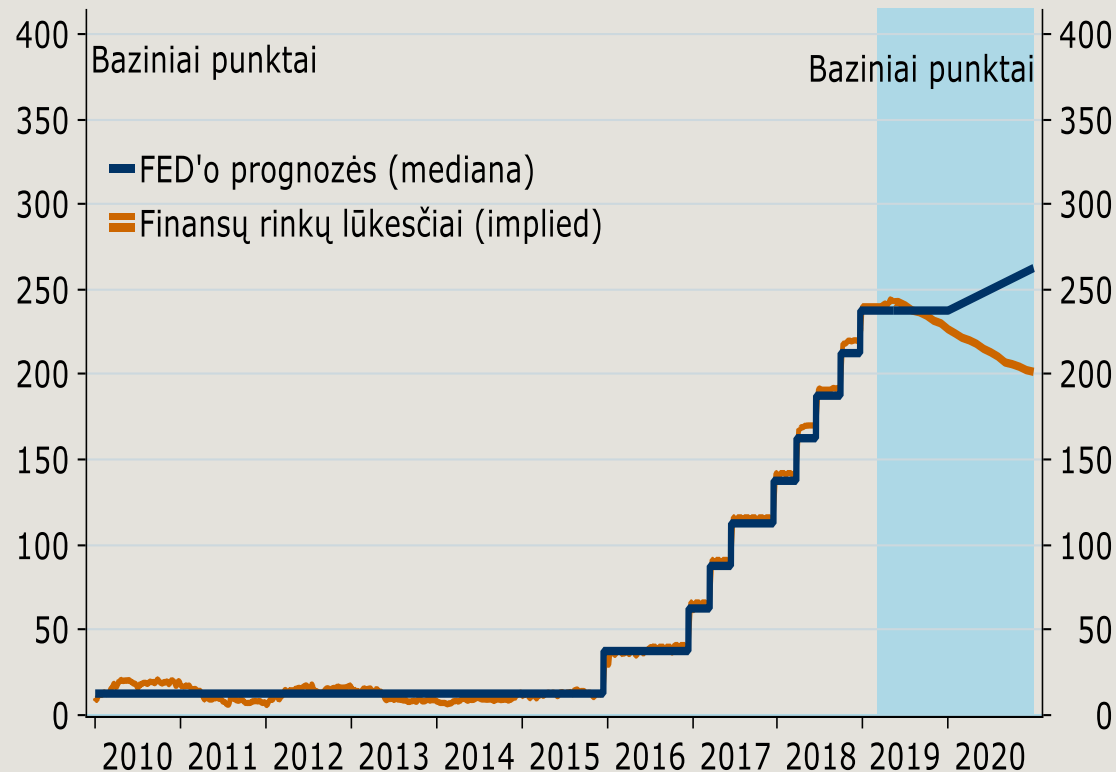

6. Geopolitinis neapibrėžtumas

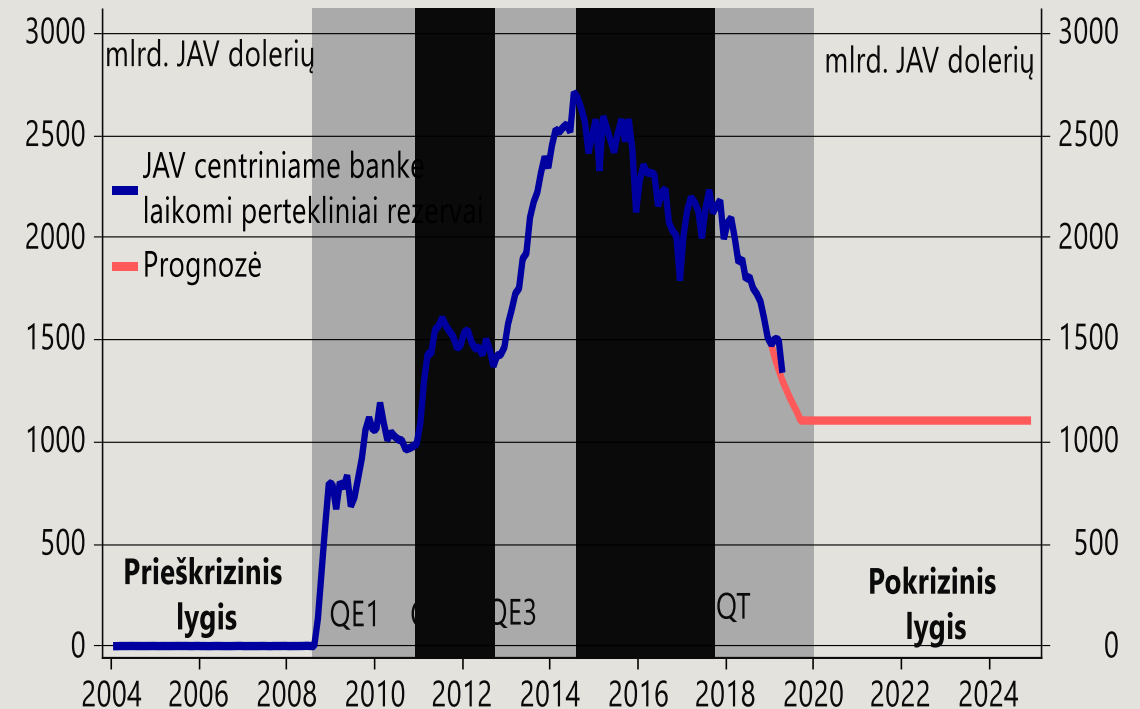
1. JAV centrinis bankas 2019 metais daro pauzę, tačiau finansų rinkos tai interpretuoja kaip palūkanų normų kėlimo ciklo pabaigą

JAV bazinių palūkanų normų prognozės

Šaltinis: Luminor ir Macrobond 13/05/2019

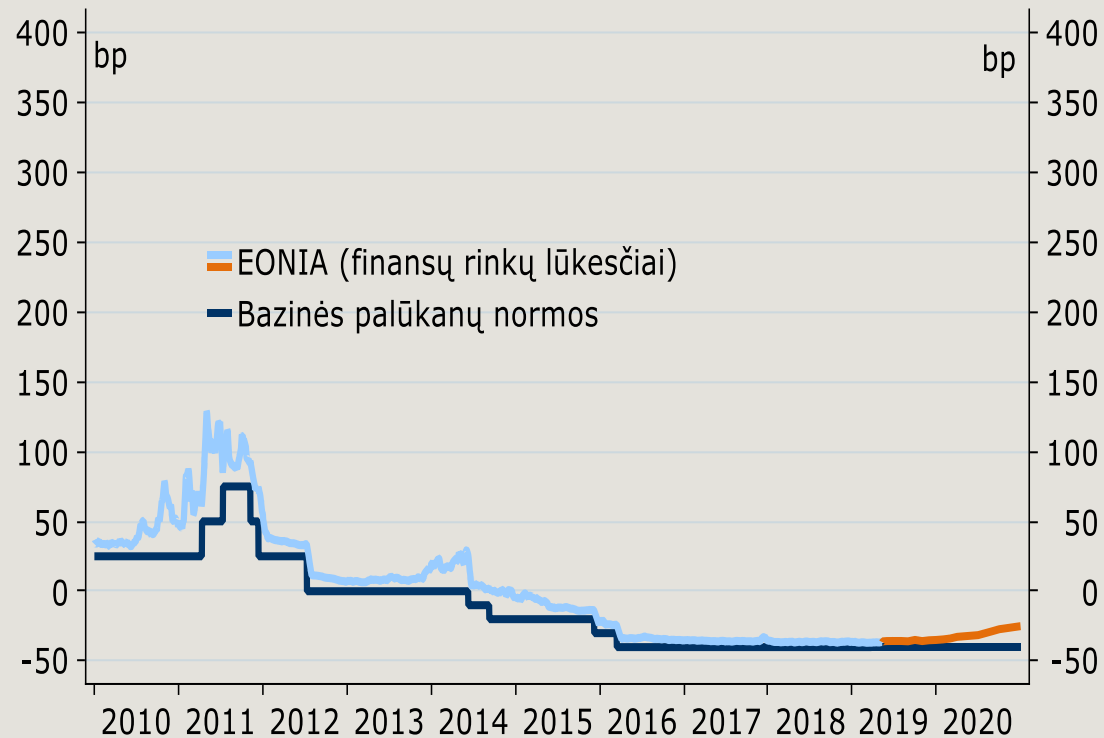
2019 m. spalio mėn. JAV centrinis bankas stabdys "kiekybinį sugriežtinimą"

Source: Luminor and Macrobond

1. ECB taip pat pažadėjo nekelti palūkanų 2019 metais, o nuo rugsėjo mėn. pradės papildomą kiekybinį skatinimą

Euro zonos bazinių palūkanų normų prognozės

Source: Luminor and Macrobond 13/05/2019

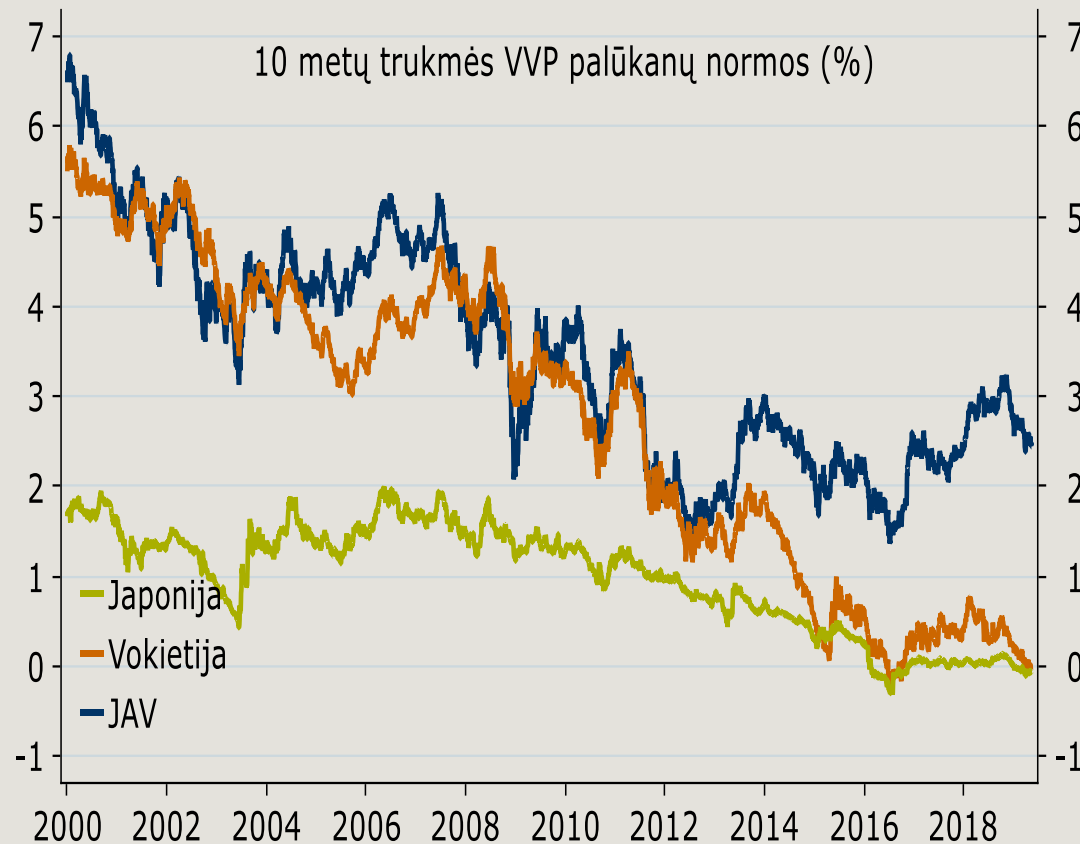
ECB vykdys papildomas TLTRO operacijas nuo 2019 m. rugsėjo mėn.

Source: Macrobond and Luminor

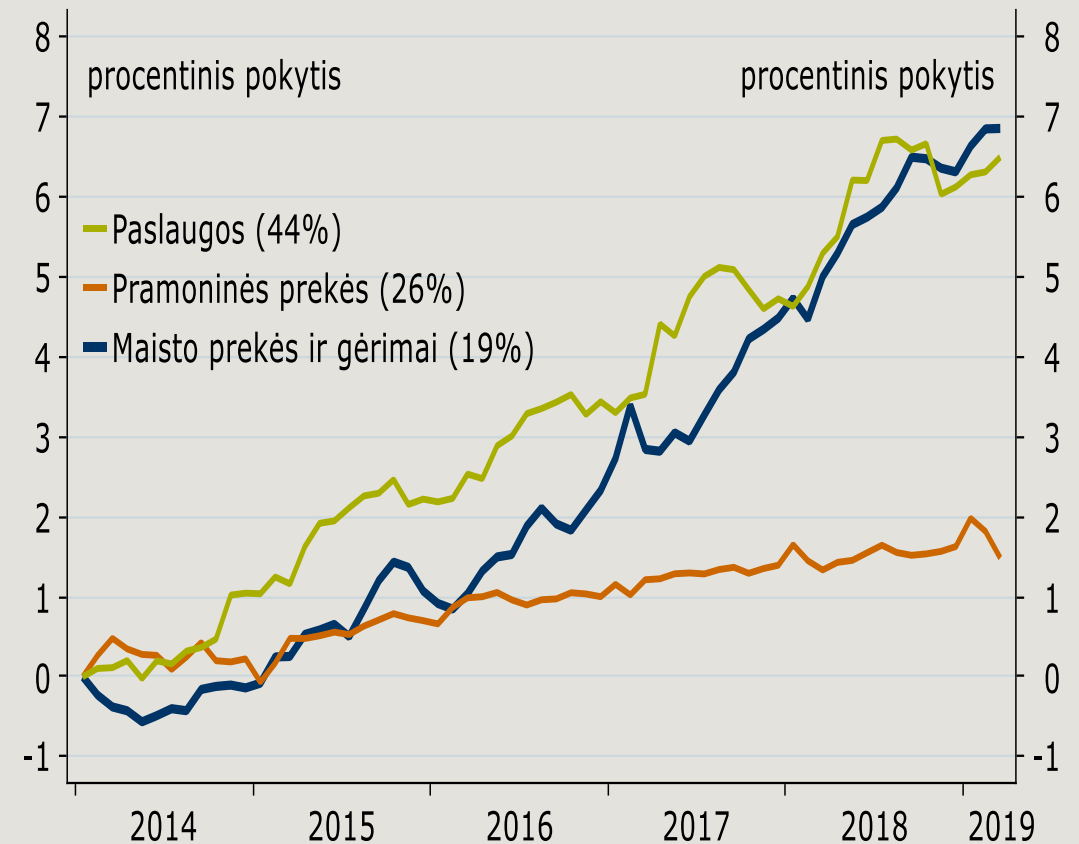
1. Didėja tikimybė, kad palūkanos euro zonoje nebus keliamos labai labai ilgą laiką...

O gal palūkanos niekada nebebus keliamos?

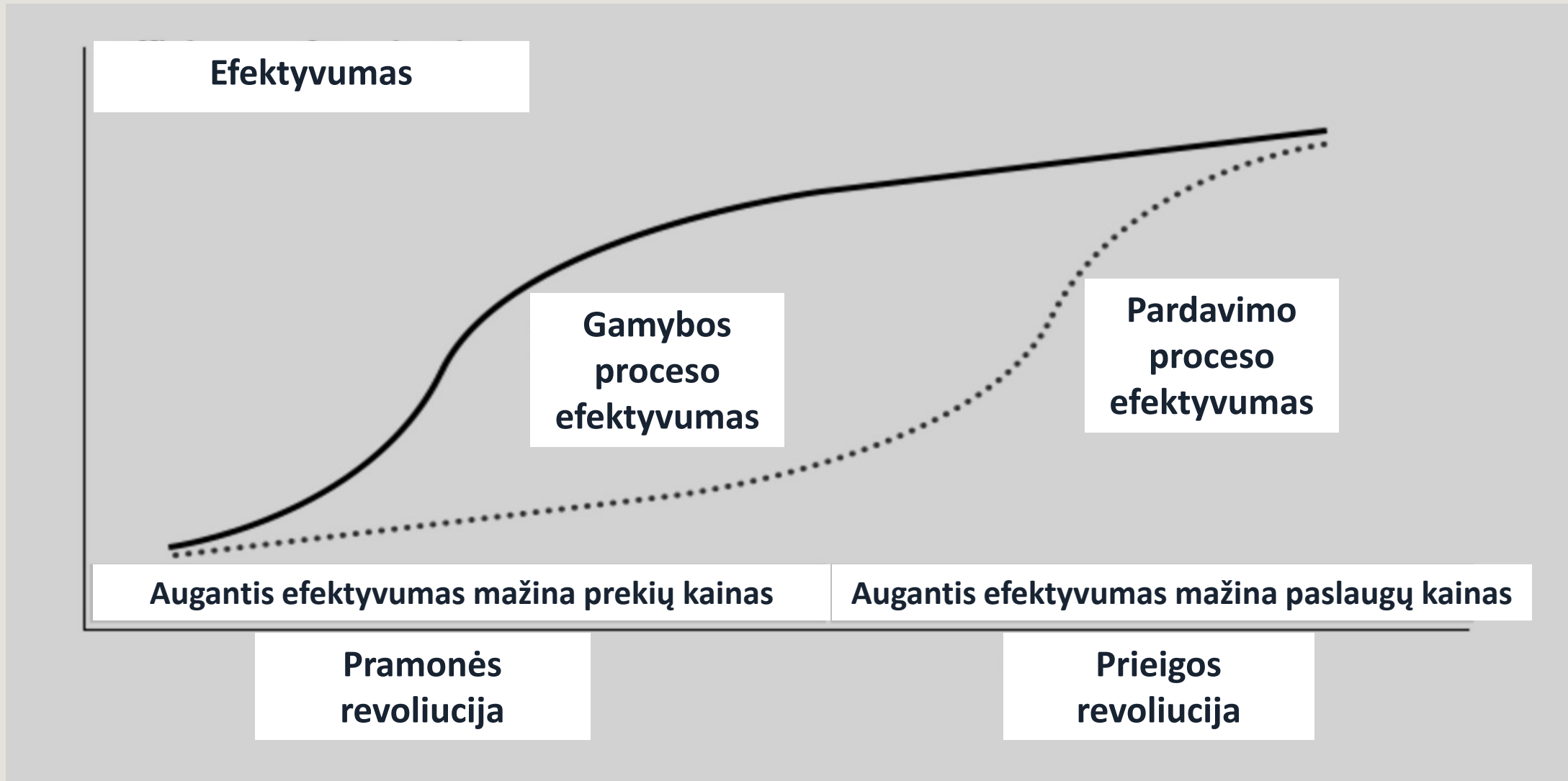
Source: Luminor and Macrobond 13/05/2019

Kainų pokytis nuo 2004 metų

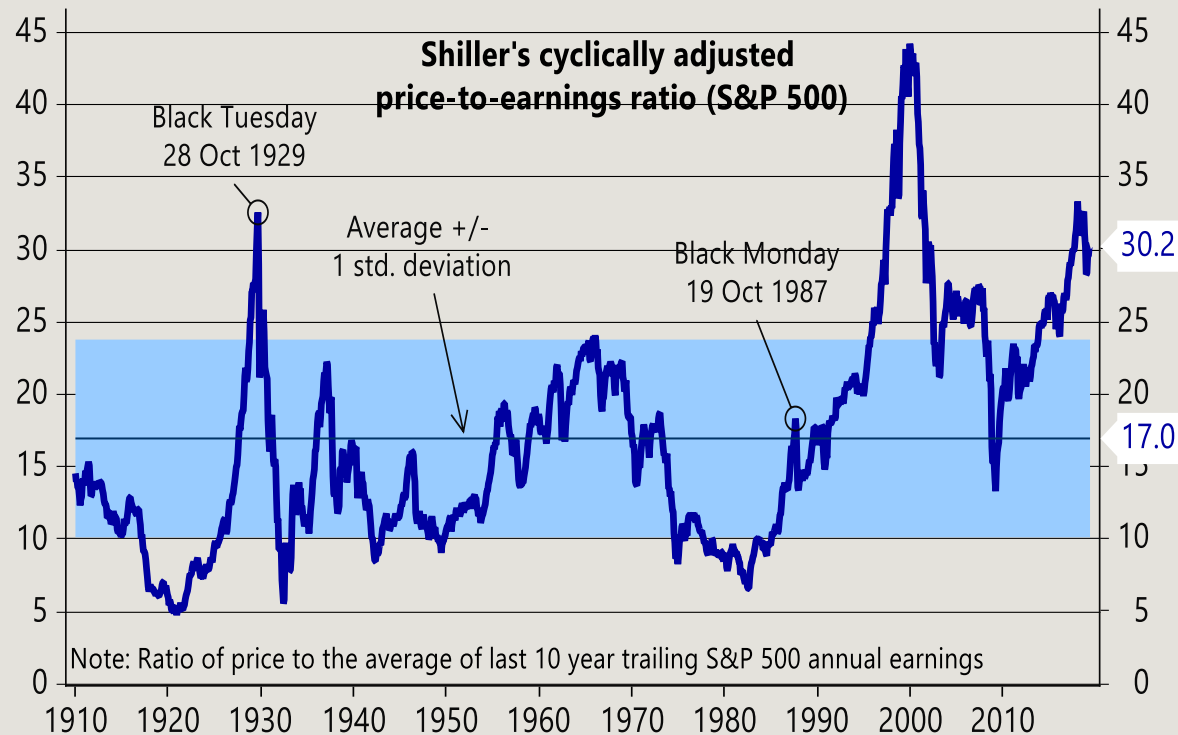
Source: Luminor and Macrobond 13/05/2019

1. „Prieigos“ ekonomikos revoliucija sumažins paslaugų kainas

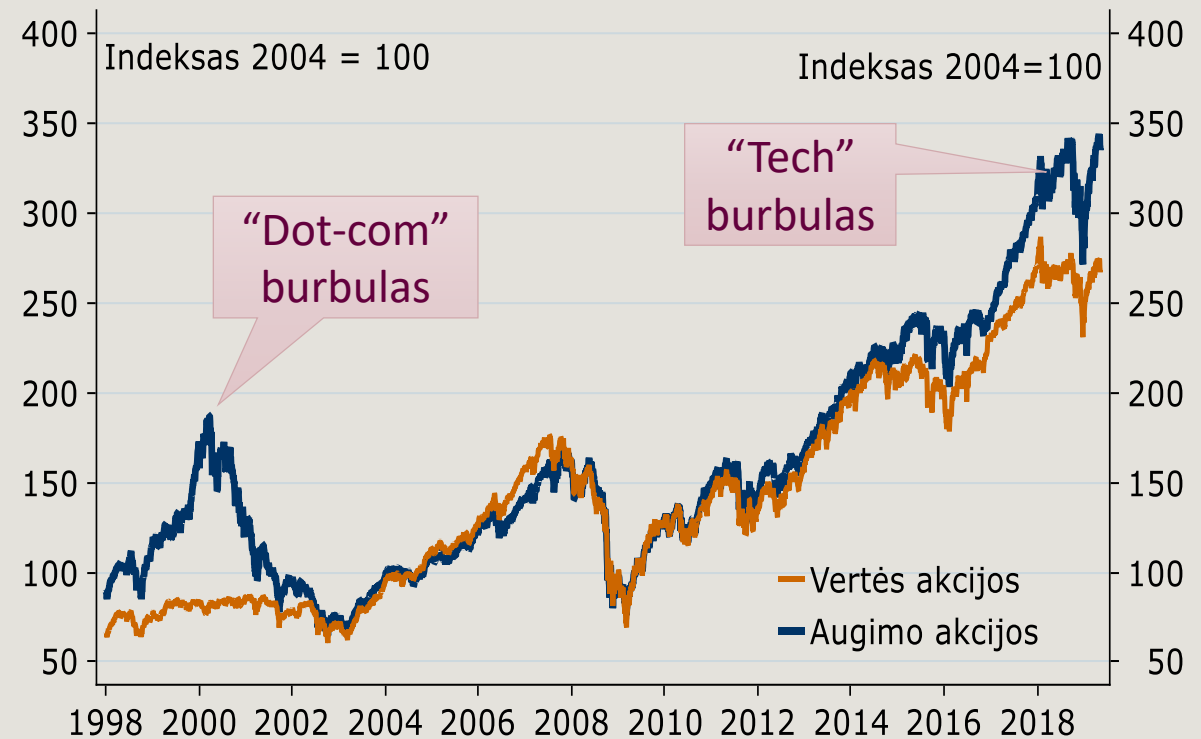
1. Palūkanų normų kėlimo pauzė sukėlė jau ir taip ne pigių akcijų kainų „deburbulizaciją“

Akcijų kainos yra pervertintos

Šaltinis: S&P ir Macrobond

Pasaulio akcijų indeksas (MSCI IMI, USD)

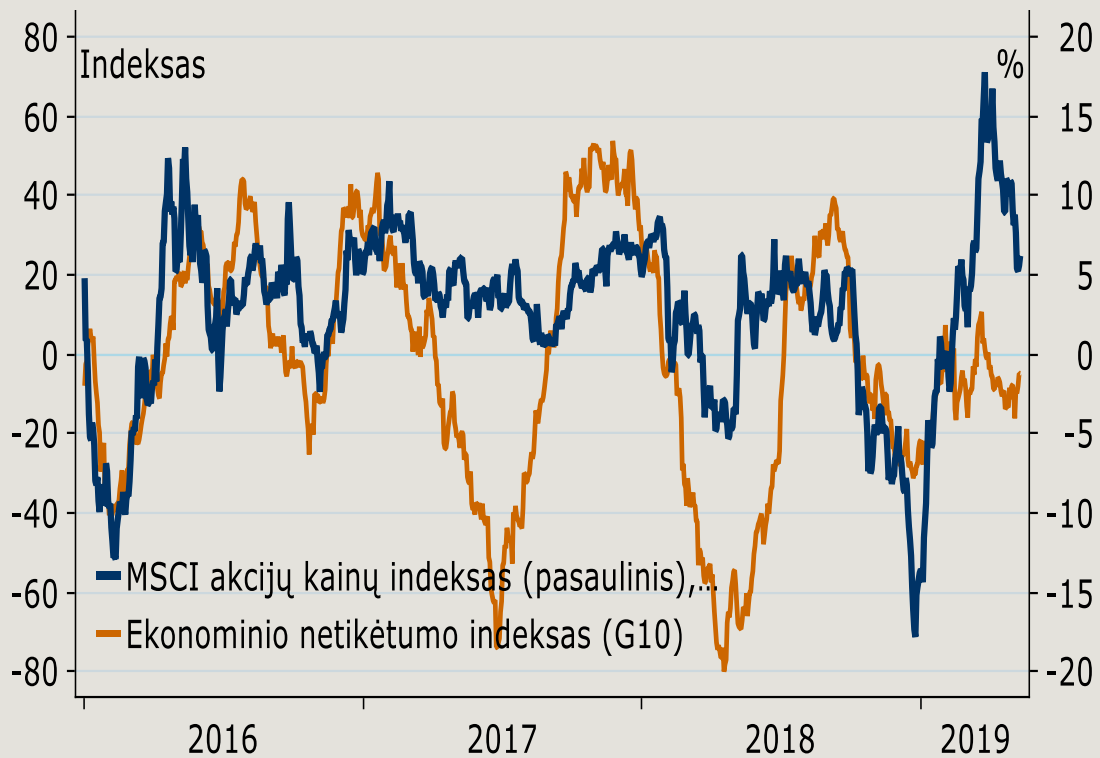
Šltinis: MSCI ir Macrobond 13/05/2019

1. Akcijų kainas augina „TINA“ reiškiny 2018 metais pelningiausia investicija – banko indėlis

2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Commodities 31.8%	US Treasures 6.7%	Commodities 25.9%	MSCI EM 56.3%	REITS 32.0%	MSCI EM 34.5%	REITS 37.5%	MSCI EM 39.8%	US Treasures 14.0%	MSCI EM 79.0%	Gold 29.2%	US Treasures 9.8%	REITS 23.8%	S&P 500 32.4%	S&P 500 13.7%	S&P 500 1.4%	Global HY 14.8%	MSCI EM 37.8%	Cash 1.8%
US Treasures 13.4%	Global IG 4.6%	Gold 25.6%	MSCI EAFE 39.2%	MSCI EM 26.0%	Commodities 21.4%	MSCI EM 32.6%	Gold 31.9%	Gold 4.3%	Global HY 62.0%	MSCI EM 19.2%	Gold 8.9%	Global HY 19.3%	MSCI EAFE 23.3%	REITS 11.7%	US Treasures 0.8%	S&P 500 12.0%	MSCI EAFE 25.9%	US Treasures 0.8%
REITS 8.5%	Cash 4.4%	Global IG 14.9%	REITS 33.5%	MSCI EAFE 20.7%	Gold 17.8%	MSCI EAFE 26.9%	Commodities 16.2%	Cash 2.1%	MSCI EAFE 32.5%	Commodities 16.8%	Global IG 4.5%	MSCI EM 18.6%	Global HY 8.0%	US Treasures 6.0%	Cash 0.1%	Commodities 11.6%	S&P 500 22.0%	Gold -1.9%
Cash 6.2%	Global HY 3.1%	US Treasures 11.6%	Global HY 30.7%	Global HY 12.4%	MSCI EAFE 14.0%	Gold 23.2%	MSCI EAFE 11.6%	Global IG -8.3%	REITS 31.7%	REITS 15.9%	Global HY 2.6%	MSCI EAFE 17.9%	REITS 0.7%	Global IG 3.2%	MSCI EAFE -0.8%	MSCI EM 11.2%	Gold 12.9%	Global HY -3.3%
Global IG 3.1%	Gold -0.7%	Cash 1.8%	S&P 500 26.7%	S&P 500 10.8%	REITS 10.7%	S&P 500 15.8%	US Treasures 9.1%	Global HY -27.9%	S&P 500 26.5%	S&P 500 15.1%	S&P 500 2.1%	S&P 500 16.0%	Global IG 0.1%	Gold 0.1%	REITS -3.4%	Gold 8.6%	REITS 11.5%	Global IG -3.4%
Gold -5.4%	MSCI EM -2.4%	Global HY -1.1%	Commodities 23.9%	Global IG 9.4%	S&P 500 4.9%	Global HY 13.5%	Global IG 7.3%	Commodities -35.6%	Gold 25.0%	Global HY 13.9%	Cash 0.1%	Global IG 11.1%	Cash 0.1%	Cash 0.0%	Global IG -3.8%	Global IG 4.3%	Global HY 10.2%	REITS -3.9%
Global HY -5.8%	REITS -7.8%	REITS -2.4%	Gold 19.9%	Commodities 9.1%	Cash 3.1%	Global IG 7.2%	S&P 500 5.5%	S&P 500 -37.0%	Global IG 19.2%	MSCI EAFE 8.2%	REITS -9.4%	Gold 8.3%	MSCI EM -2.3%	Global HY -0.1%	Global HY -4.2%	REITS 1.3%	Global IG 9.3%	S&P 500 -4.3%
S&P 500 -9.1%	S&P 500 -11.9%	MSCI EM -6.0%	Global IG 14.5%	Gold 4.6%	US Treasures 2.8%	Cash 4.9%	Cash 5.0%	MSCI EAFE -43.1%	Commodities 18.9%	Global IG 6.0%	MSCI EAFE -11.7%	US Treasures 2.2%	US Treasures -3.3%	MSCI EM -1.8%	Gold -10.4%	US Treasures 1.1%	Commodities 7.6%	Commodities -12.9%
MSCI EAFE -14.0%	Commodities -19.5%	MSCI EAFE -15.7%	US Treasures 2.3%	US Treasures 3.5%	Global HY 1.5%	US Treasures 3.1%	Global HY 3.0%	REITS -50.2%	Cash 0.2%	US Treasures 5.9%	Commodities -13.3%	Cash 0.1%	Commodities -9.5%	MSCI EAFE -4.5%	MSCI EM -14.9%	MSCI EAFE 1.0%	US Treasures 2.4%	MSCI EAFE -13.2%
MSCI EM -30.6%	MSCI EAFE -21.2%	S&P 500 -22.1%	Cash 1.1%	Cash 1.3%	Global IG -3.0%	Commodities 2.1%	REITS -10.0%	MSCI EM -53.2%	US Treasures -3.7%	Cash 0.1%	MSCI EM -18.2%	Commodities -1.1%	Gold -27.3%	Commodities -17.0%	Commodities -24.7%	Cash 0.3%	Cash 0.8%	MSCI EM -14.3%

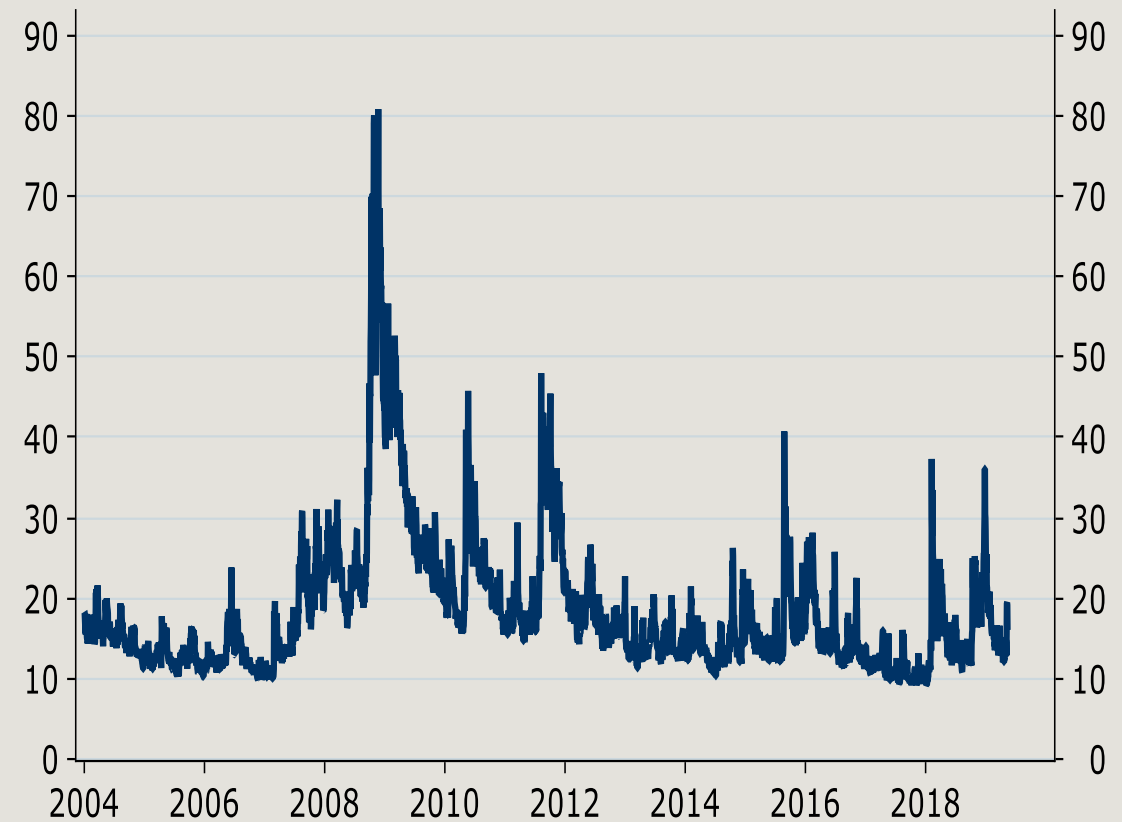
1. Akcijų kainų kilimas nėra pagrįstas fundamentais: Viskas pastatyta ant centrinių bankų kortos

**Akcijų kainos kyla ne dėl gerėjančių
makroekonominių rodiklių**

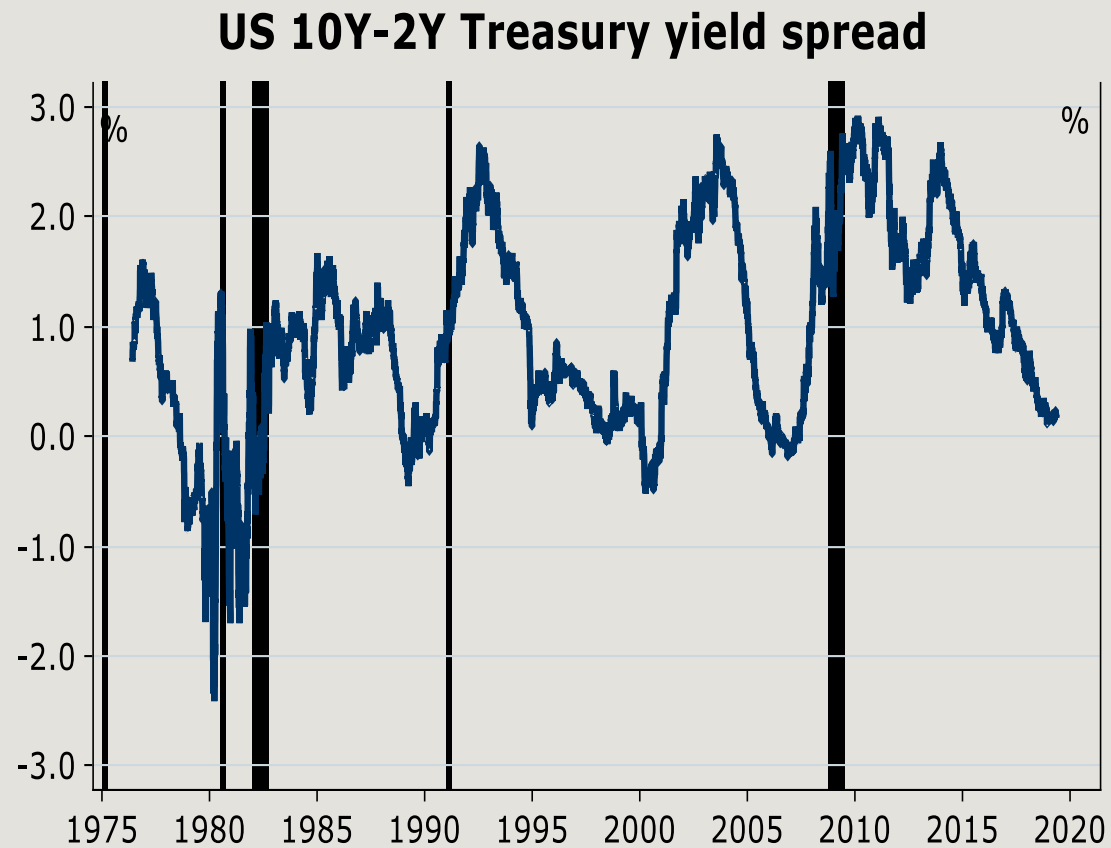
Source: Luminor and Macrobond 13/05/2019

Draudimo kaina nuo S&P 500 kintamumo

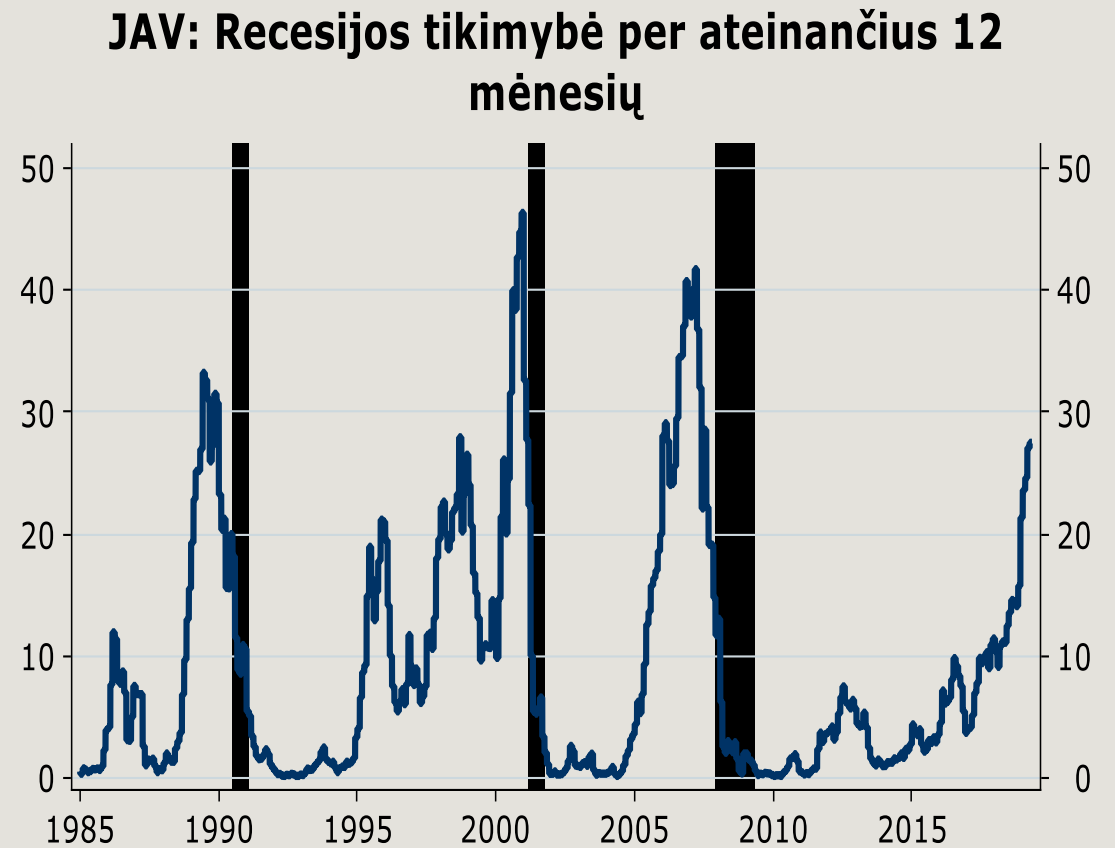

Source: Luminor and Macrobond 13/05/2019

1. Obligacijų rinka sufleruoja, kad recesija JAV – ne už kalnų...

Source: Luminor and Macrobond

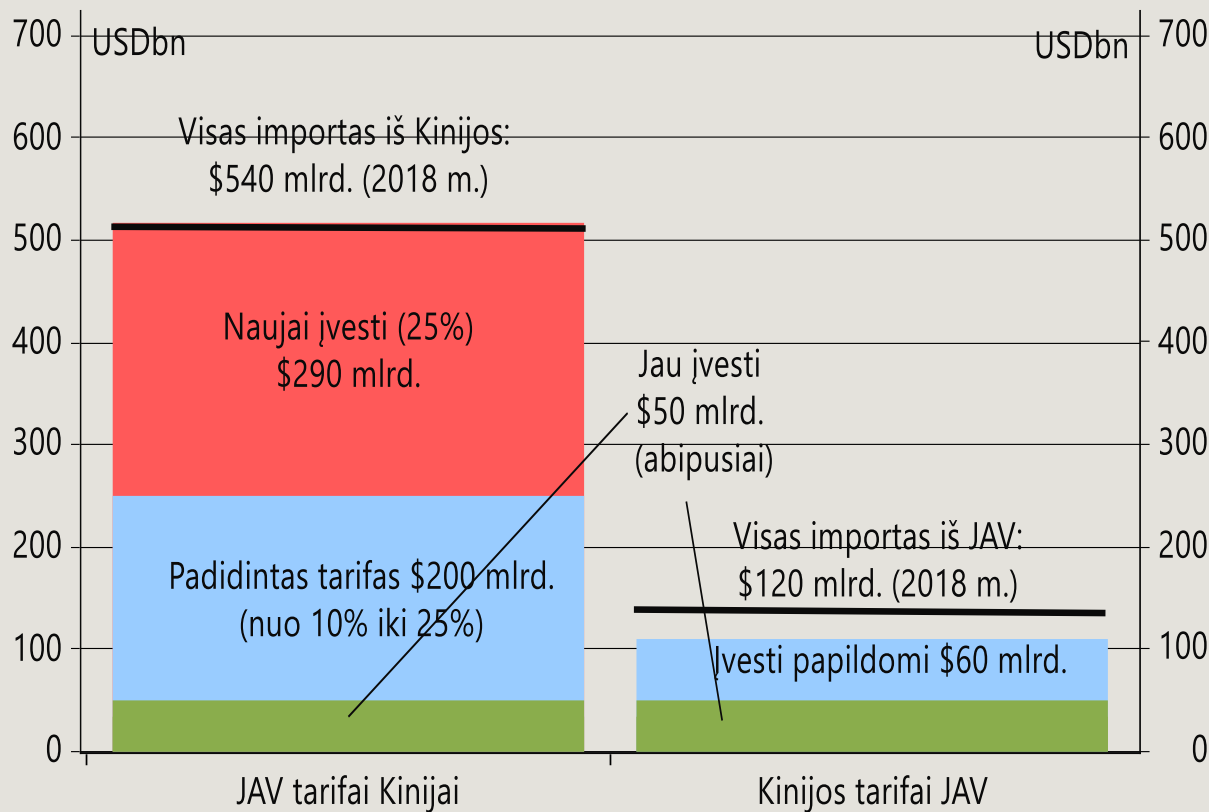
Šaltiniai: Luminor ir Macrobond 13/05/2019

Tyla prieš audrą?

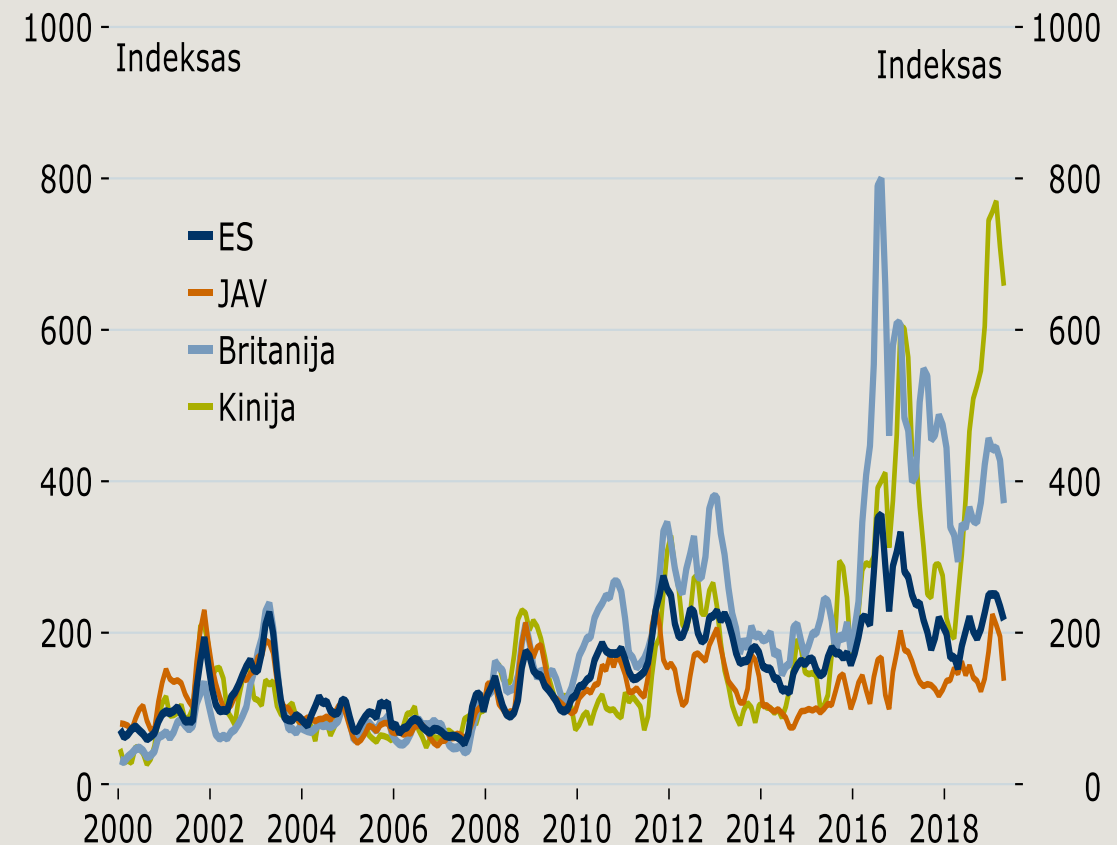
2. JAV – Kinijos prekybos karas eskaluoja!!!

JAV - Kinijos prekybos karo paliaubos

Šaltinis: Luminor ir Macrobond

Politinio neapibrėžtumo indeksas

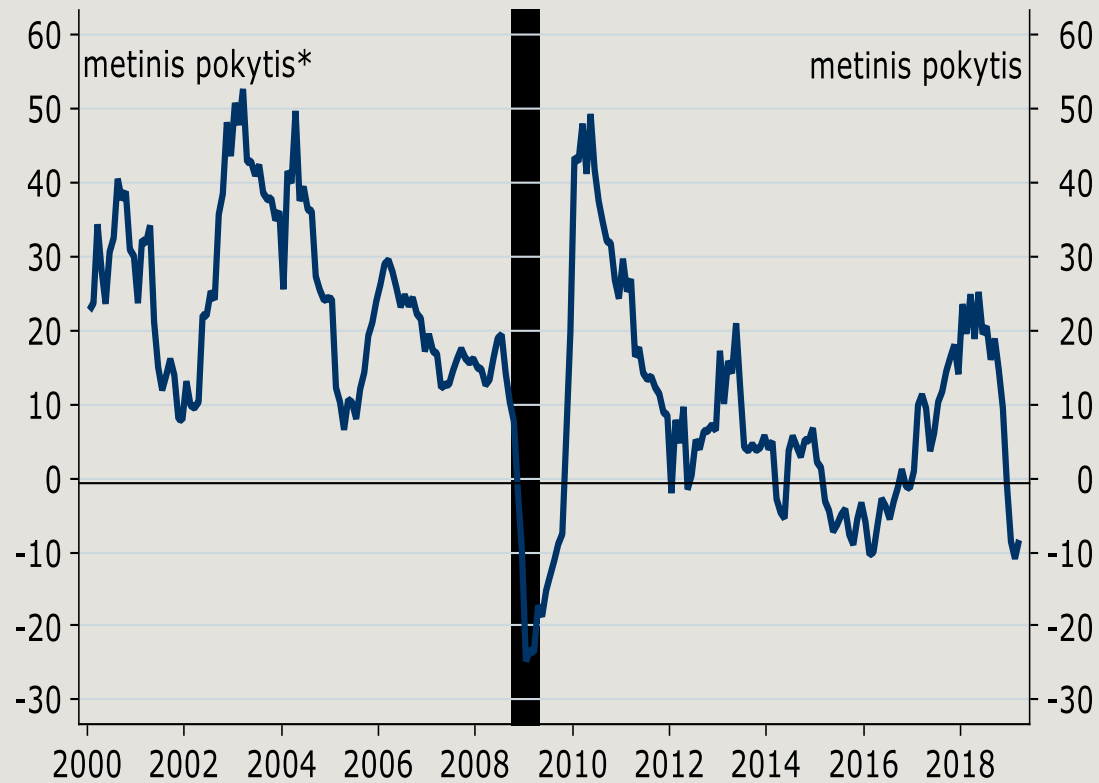

2. The art of the deal

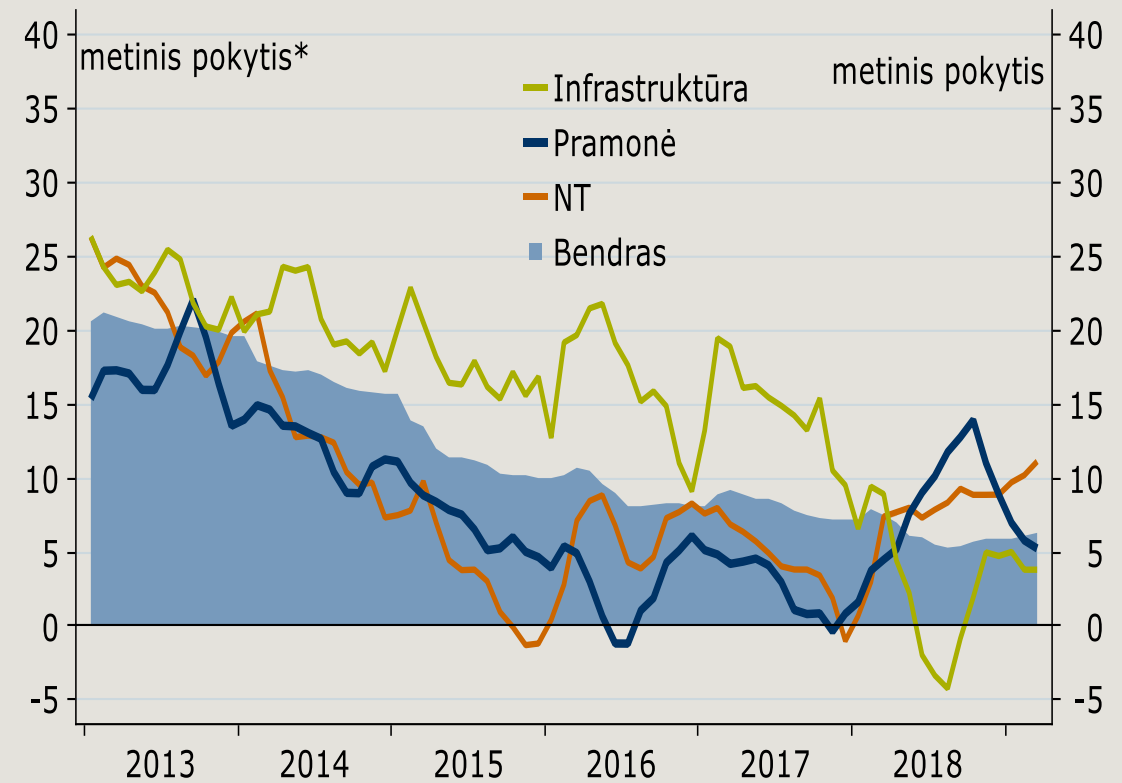
2. Prekybos karas stabdo pagrindinį Kinijos ekonomikos variklį - investicijas

Kinija: Mašinų ir įrengimų importas

Source: Luminor and Macrobond 14/05/2019

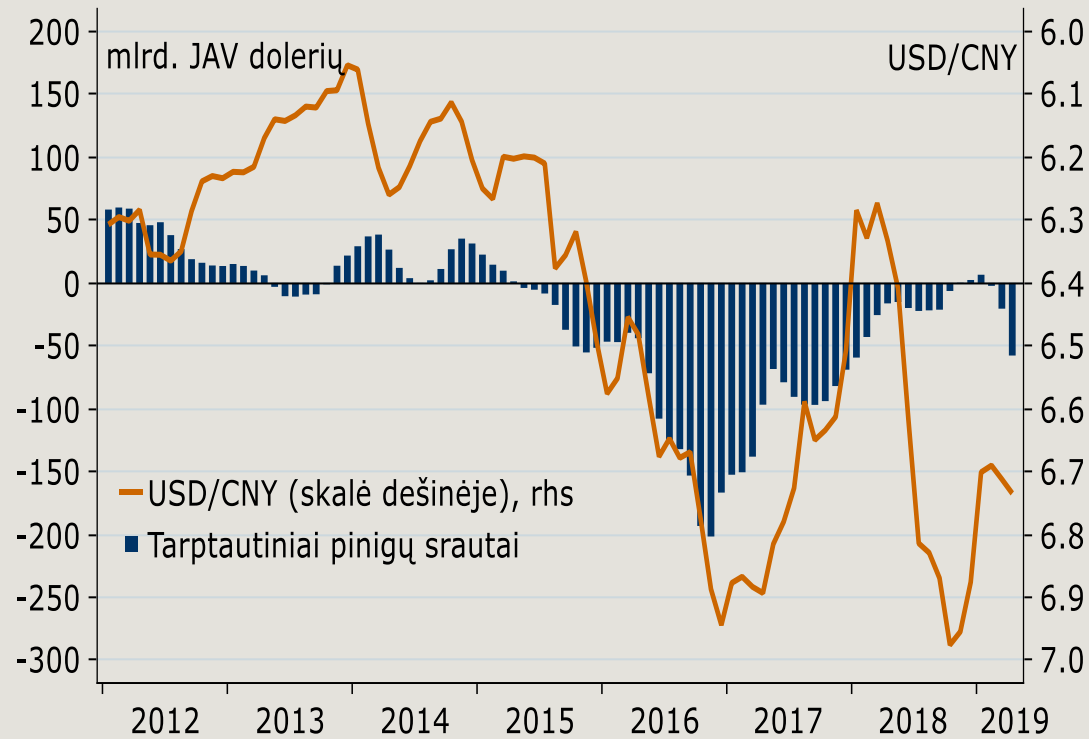
Kinija: Investicijų augimas

Source: Luminor and Macrobond 14/05/2019

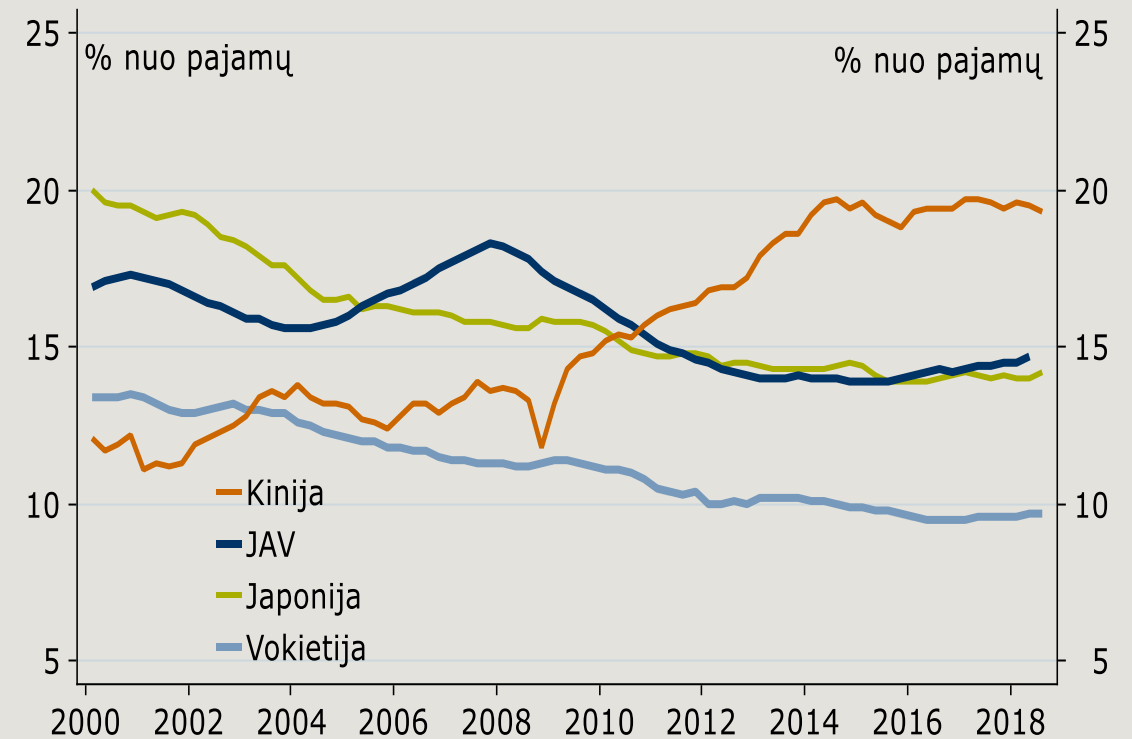
2. Kinija vėl susiduria su kapitalo nutekėjimu... Ar šį kartą atlaikys spaudimą?

Kinija: Kapitalo nutekėjimas

Source: Luminor and Macrobond 14/05/2019

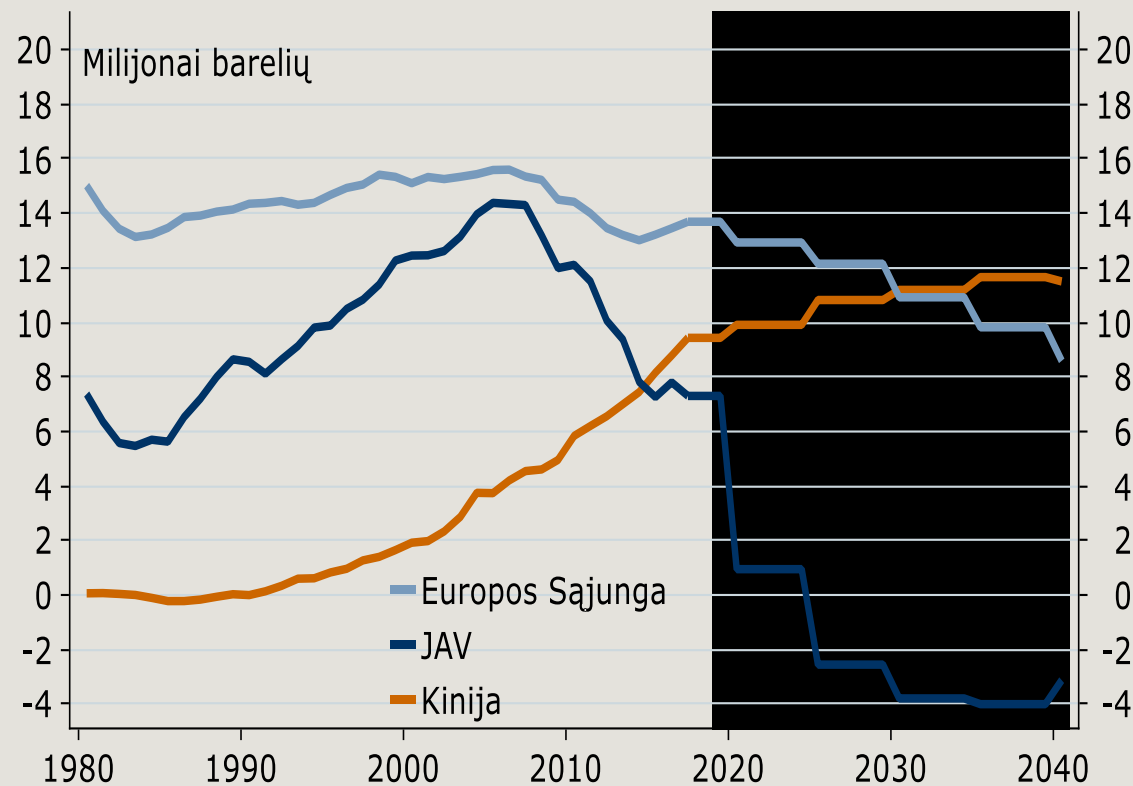
Įmonių skolos aptarnavimo išlaidos

Source: Luminor and Macrobond 14/05/2019

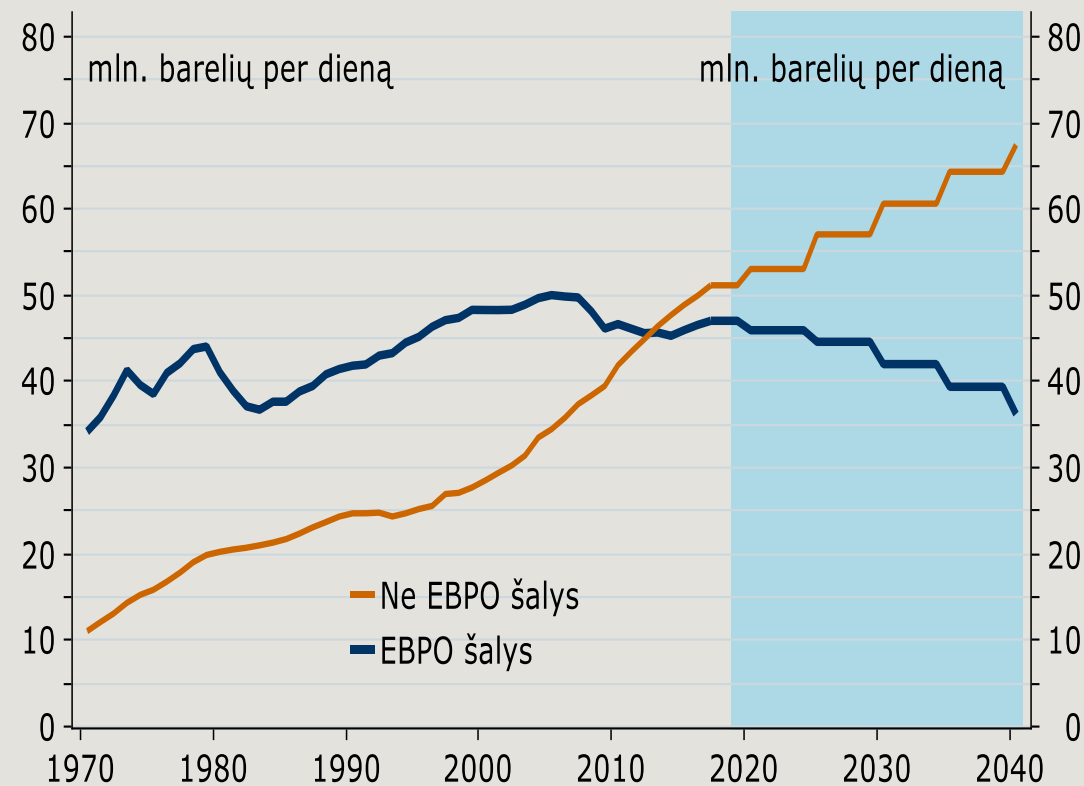
2. Skalūnų naftos ir dujų revoliucija suteiks JAV dar daugiau galių ir lankstumo

Naftos importas (grynasis)

Source: Luminor and Macrobond 14/05/2019

Naftos paklausos prognozė

Source: BP and Macrobond 14/05/2019

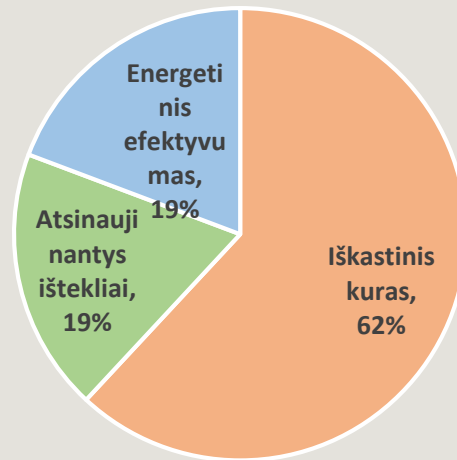
2. Keturios skirtingos investavimo į energetikos sektorių strategijos

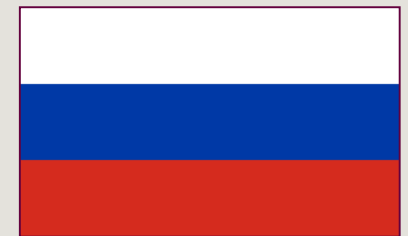
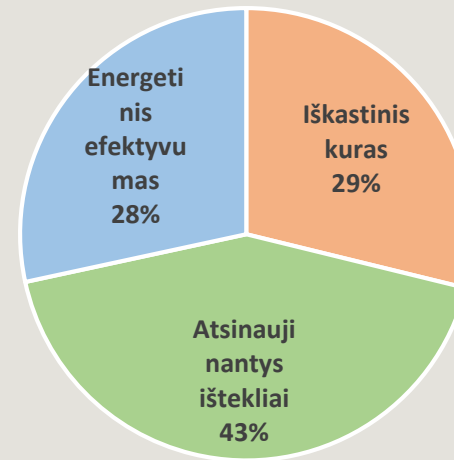
EU (\$185 billion)

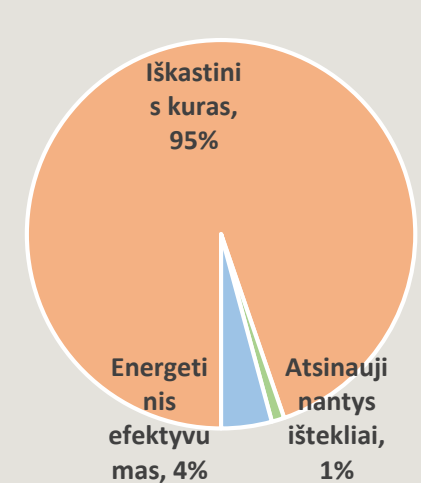
USA (\$218 billion)

China (\$287 billion)

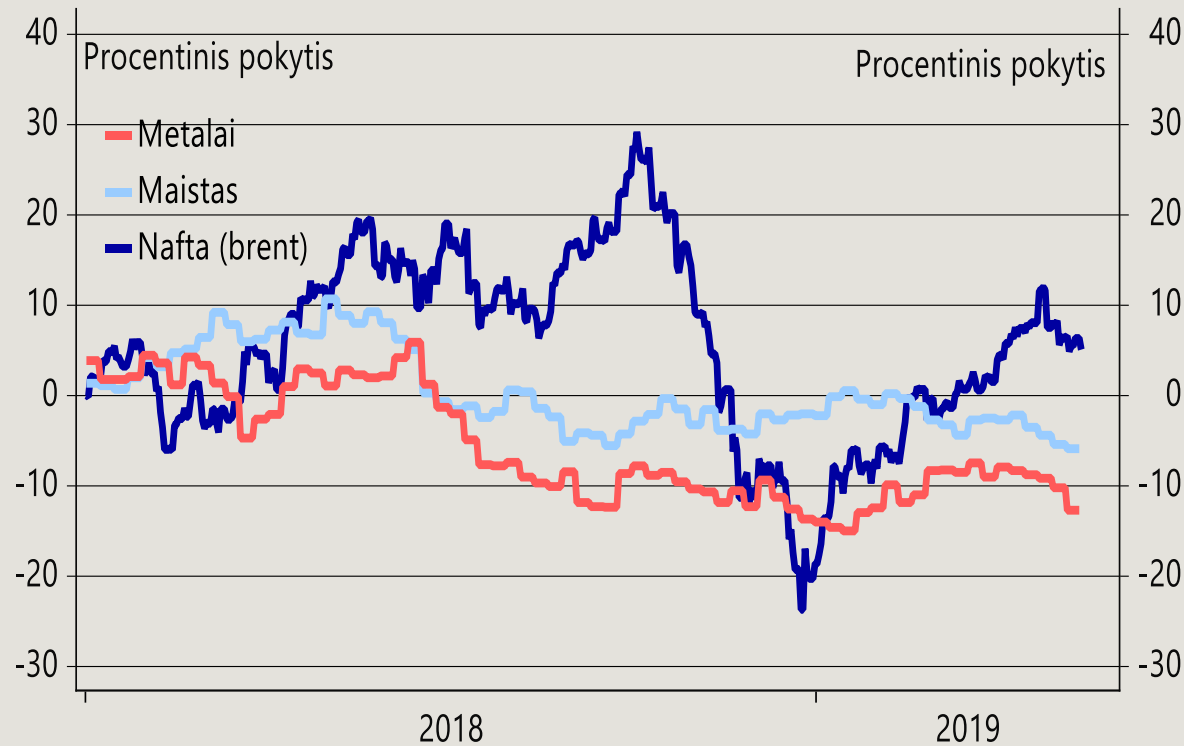
Russia (\$91 billion)

Source: IEA, 2018

3. Menka naftos bei kitų žaliavų paklausa temdo be(si)vystančių rinkų perspektyvas

Žaliavų kainų indeksų pokyčiai nuo 2018 metų pradžios
(JAV doleriais)

Šaltinis: Luminor ir Macrobond

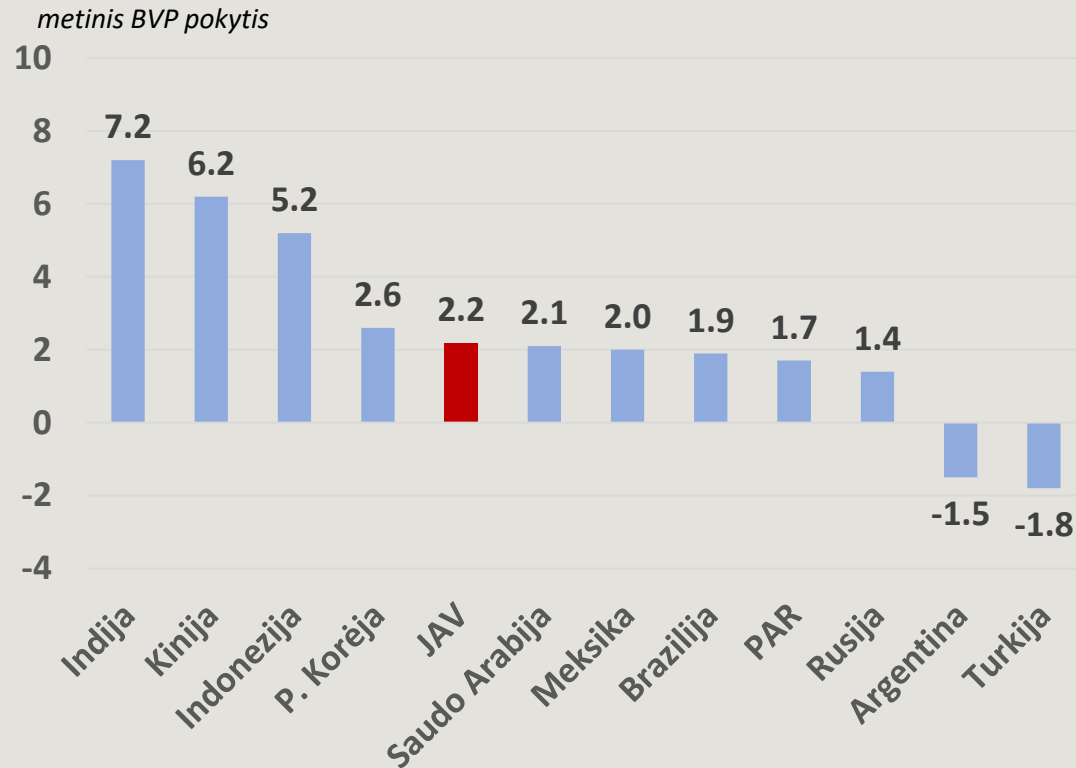
Naftos kainos dinamika

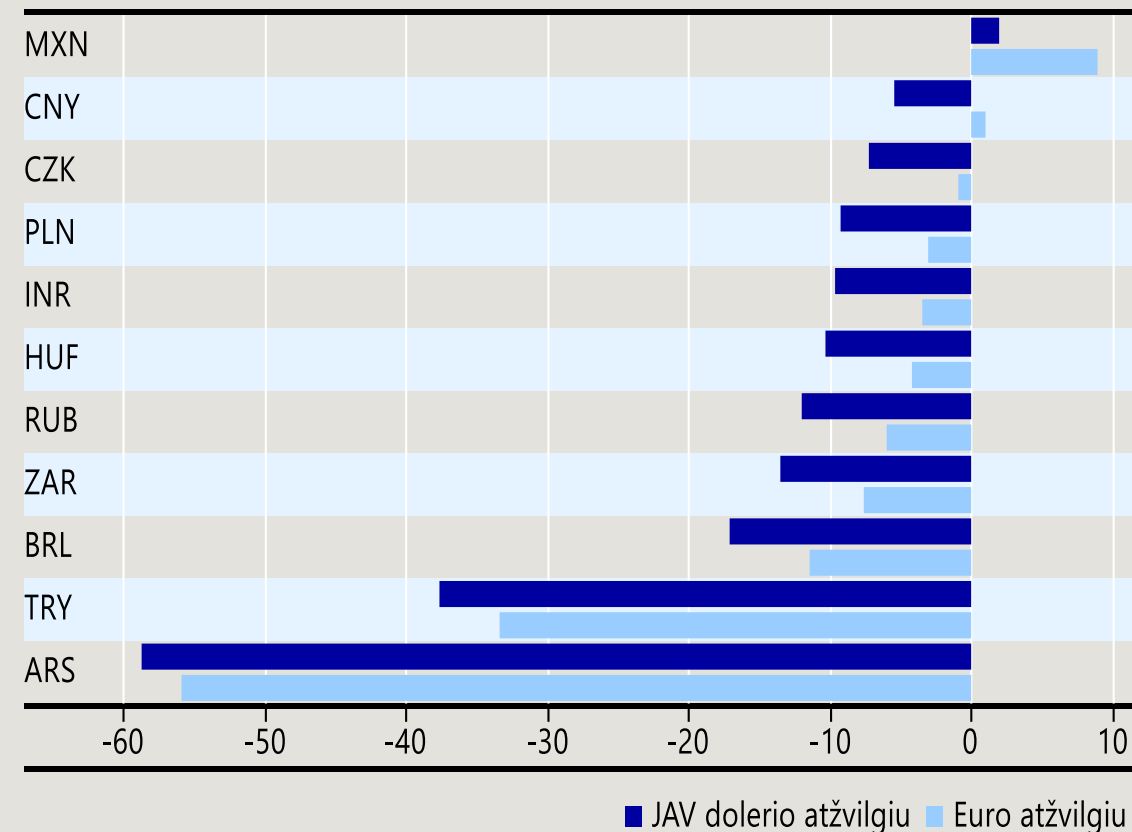
Source: Luminor and Macrobond 14/05/2019

3. America first: Dauguma be(si)vystančių rinkų augs lėčiau nei JAV

Prognozuojamas BVP augimas metais 2019 metais
besivystančiose G20 šalyse

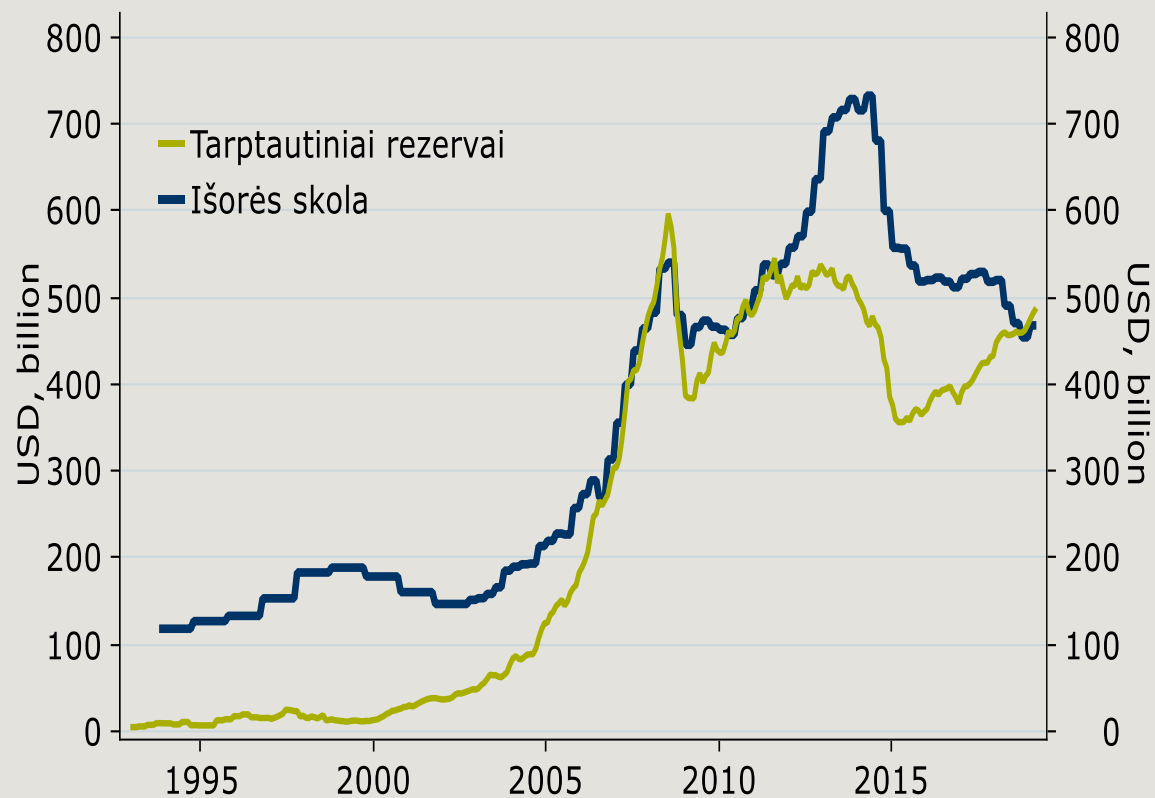
Besivystančių rinkų valiutų kursų pokyčiai nuo 2018 metų pradžios

■ JAV dolerio atžvilgiu ■ Euro atžvilgiu

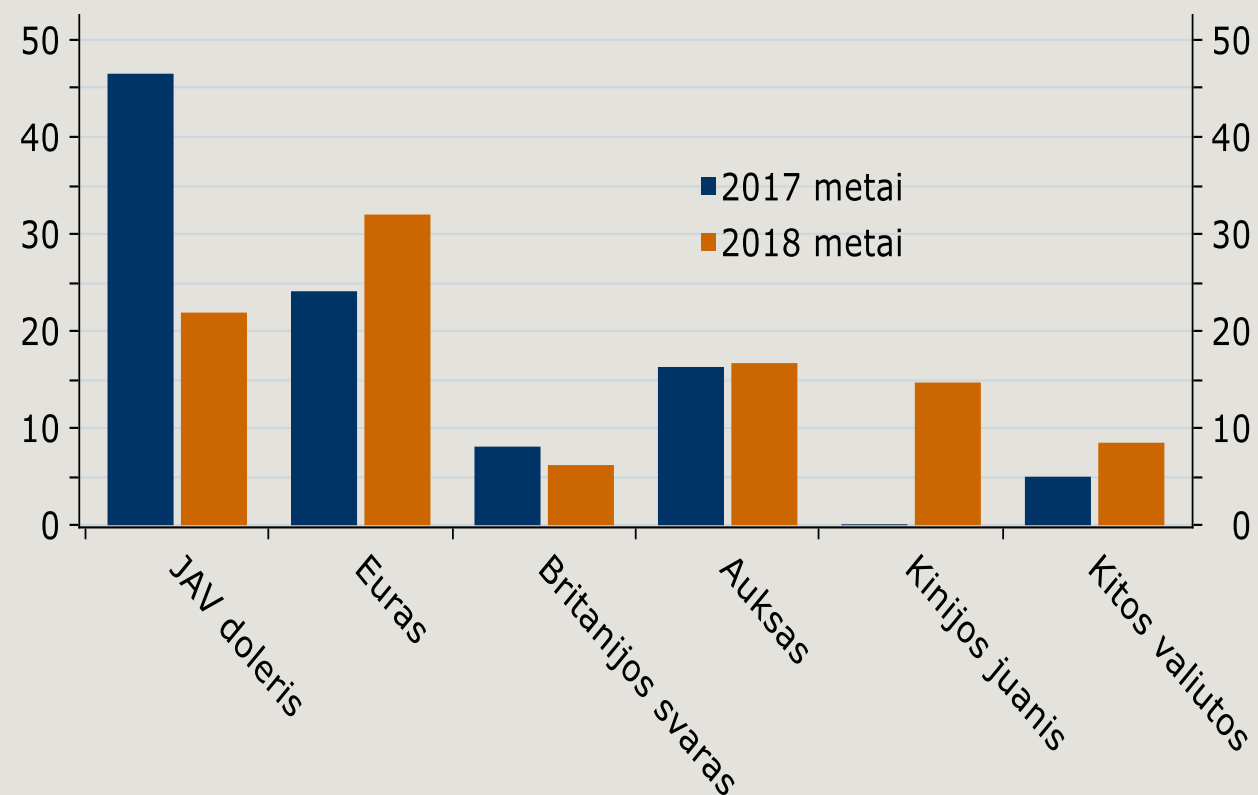
3. Rusija: Ruošiamasi juodai dienai?

Rusija didina atsparumą

Source: Luminor and Macrobond 14/05/2019

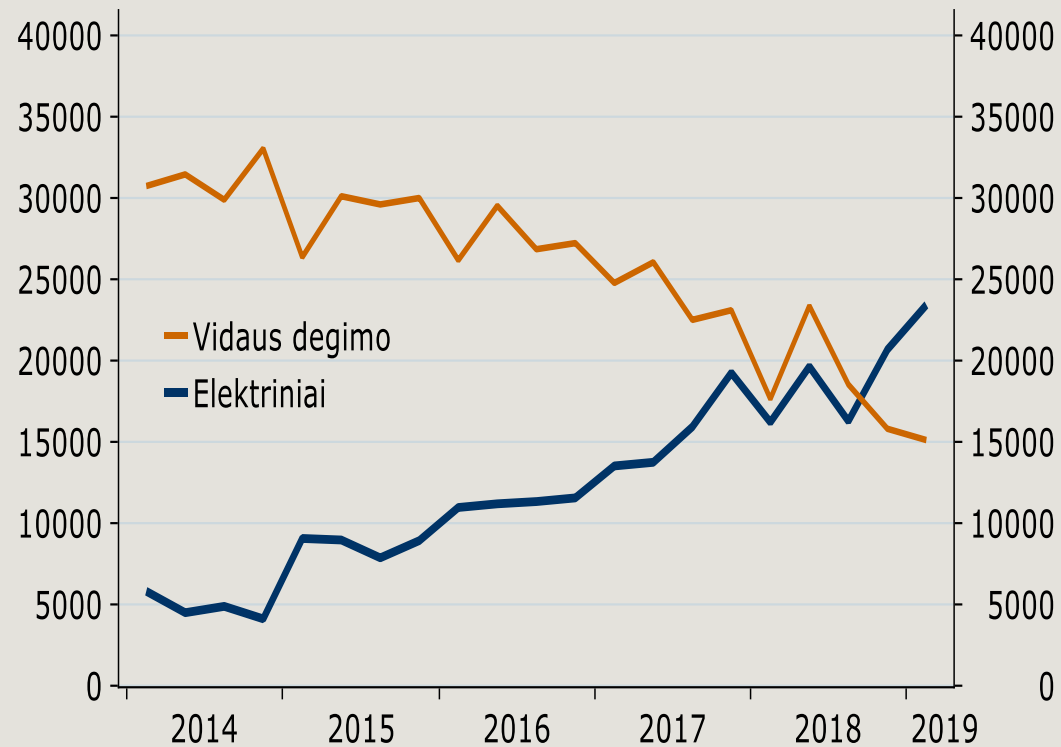
Rusijos užsienio valiutų ir aukso rezervų sudėtis

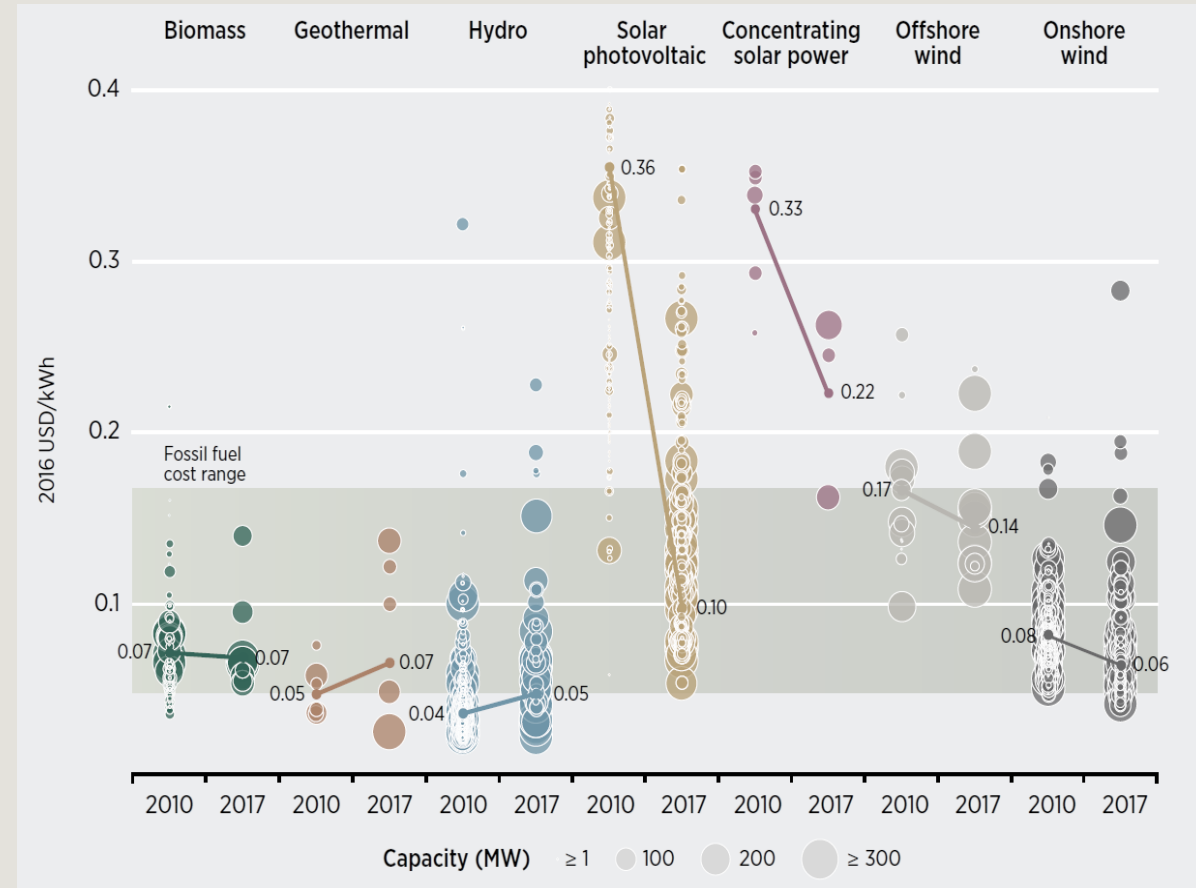
Šaltinis: Luminor ir Macrobond

3. Rusija: Naftos era baigēsi ne todēl, kad baigēsi akmenys

Norvegija: Lengvųjų automobilių pardavimai pagal variklio tipą

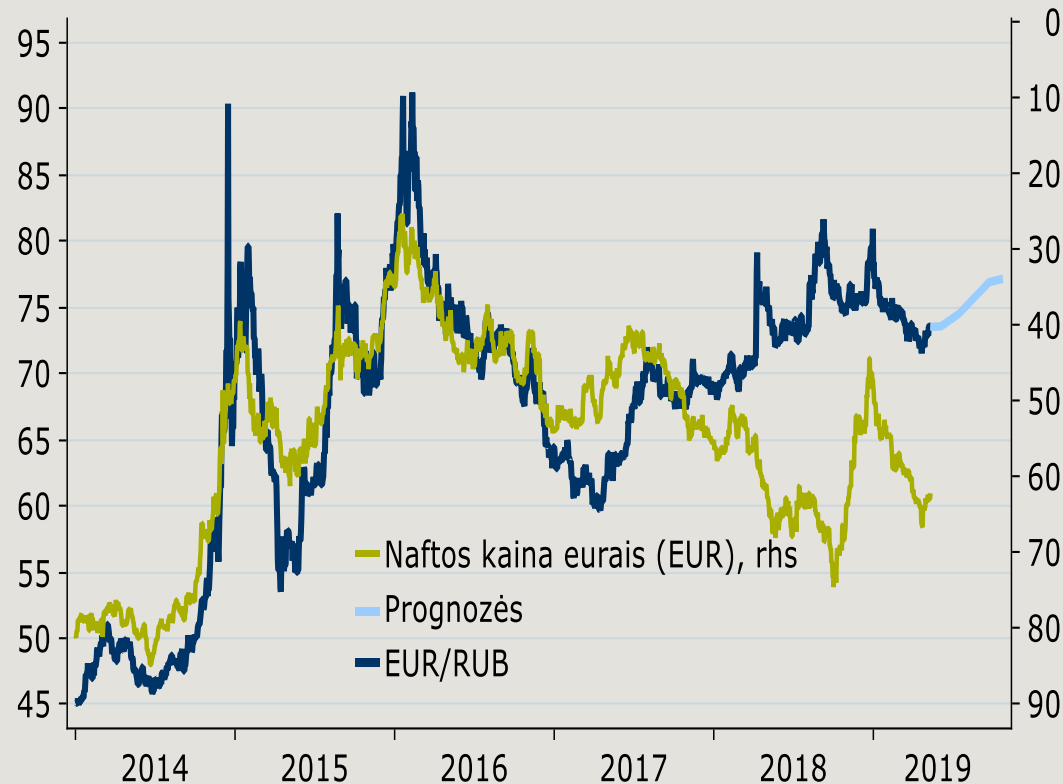

Source: Luminor and Macrobond 14/05/2019

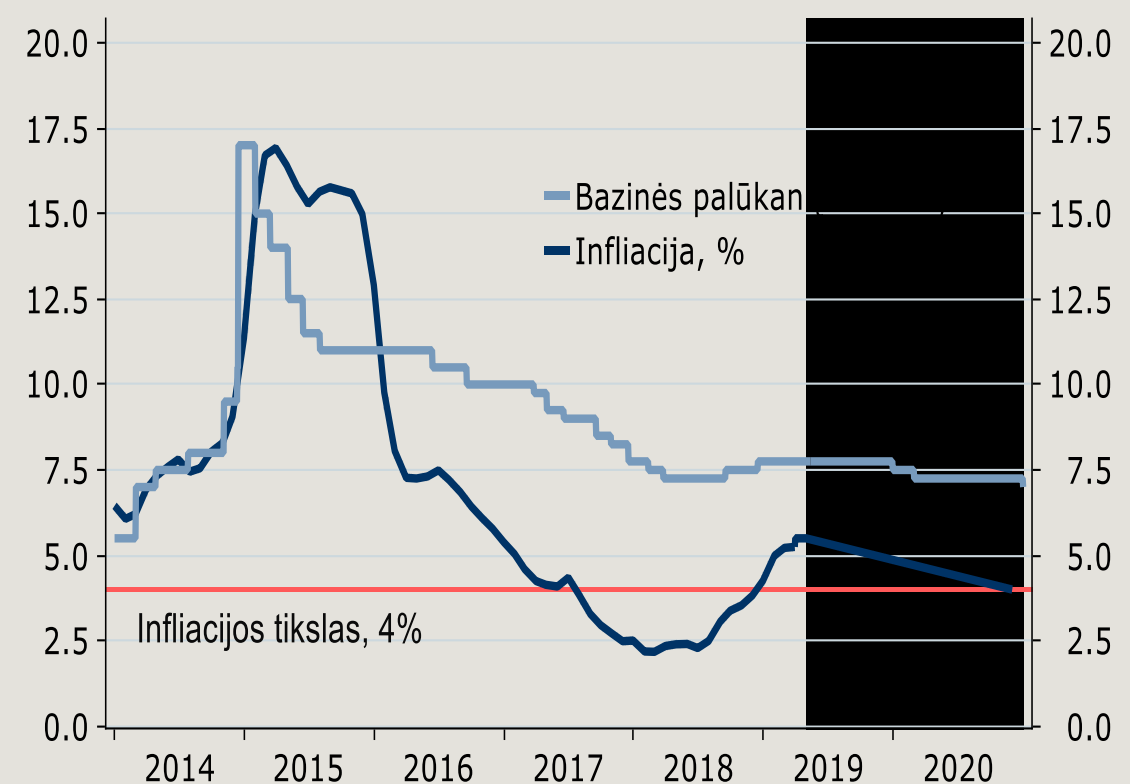
3 Rusija: Ekonominės sankcijos, kapitalo nutekėjimas ir auganti geopolitinė įtampa susilpnino rublio kursą

Rublio kursas atsikabino nuo naftos kainų

Source: Luminor and Macrobond 14/05/2019

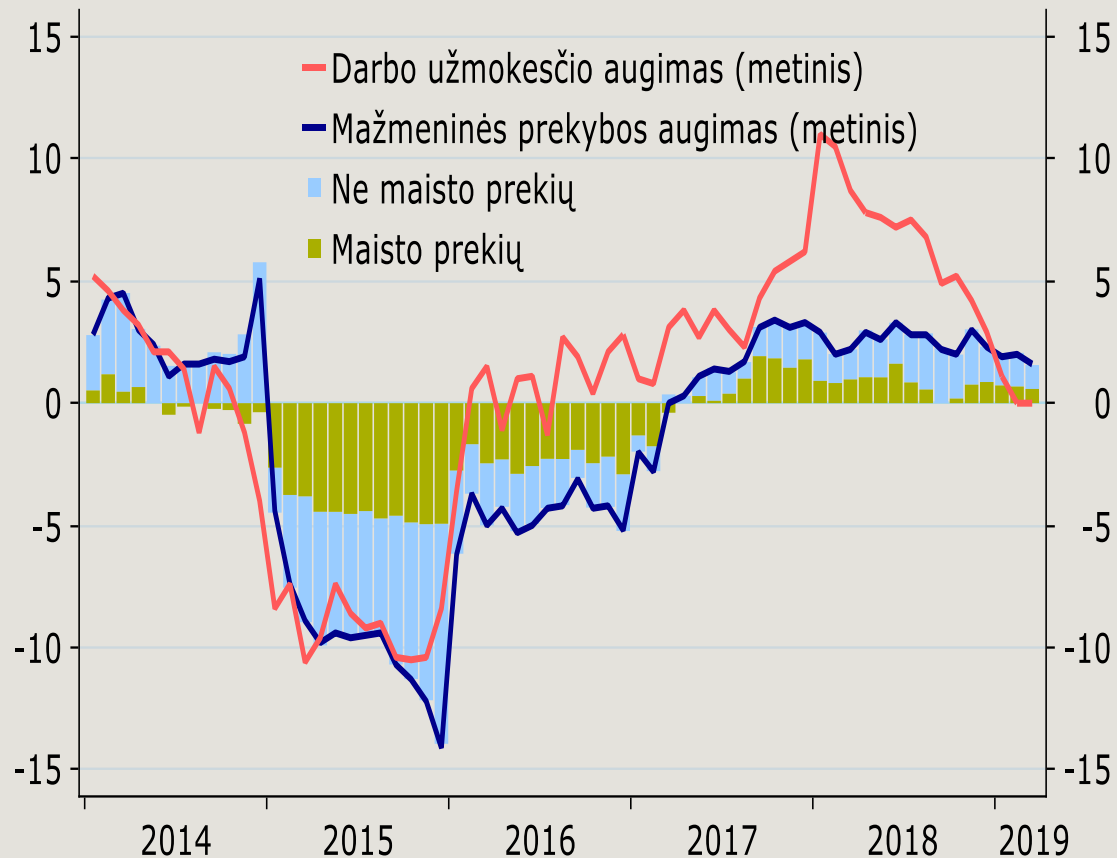
Rusija: Palūkanų kėlimas - tik laikinas

Source: Luminor and Macrobond 14/05/2019

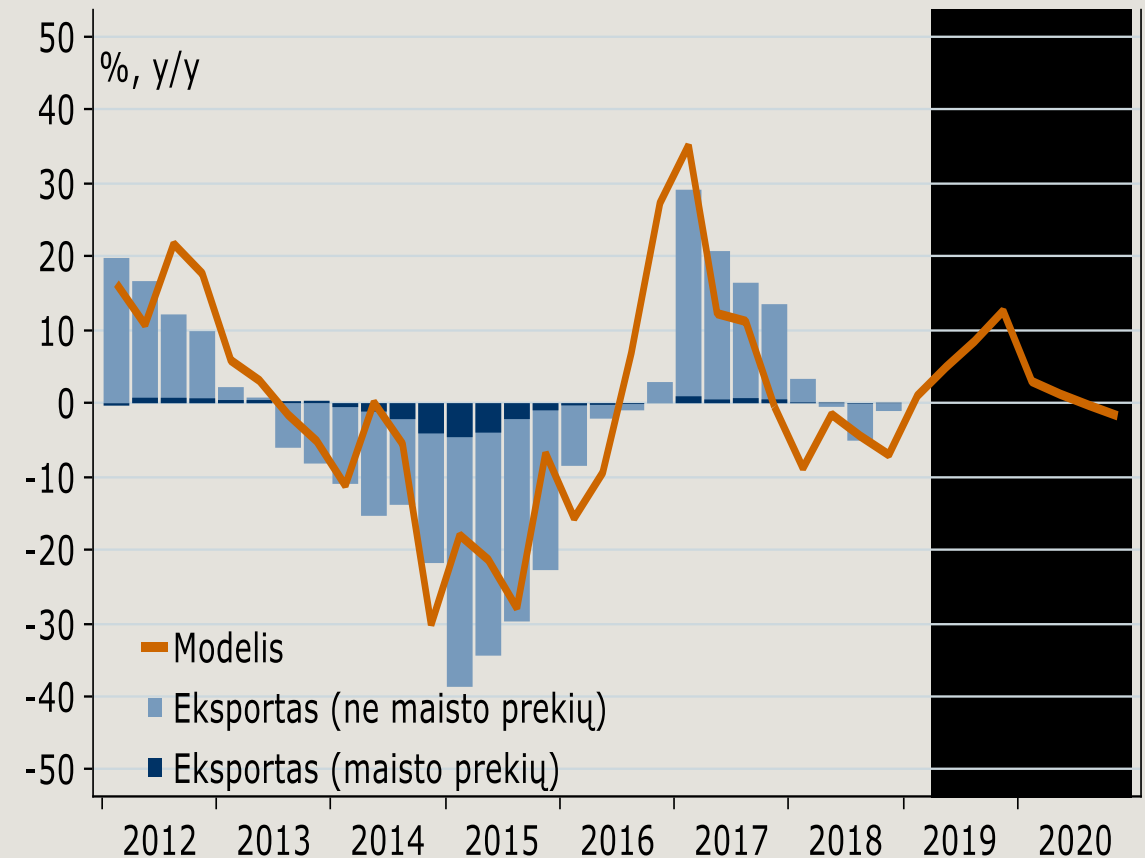
3. Rusija: Eksperto augimas į Rusiją 2020 metais taps neigiamu...

Rusija: Mažmeninės prekybos augimas sulėtės

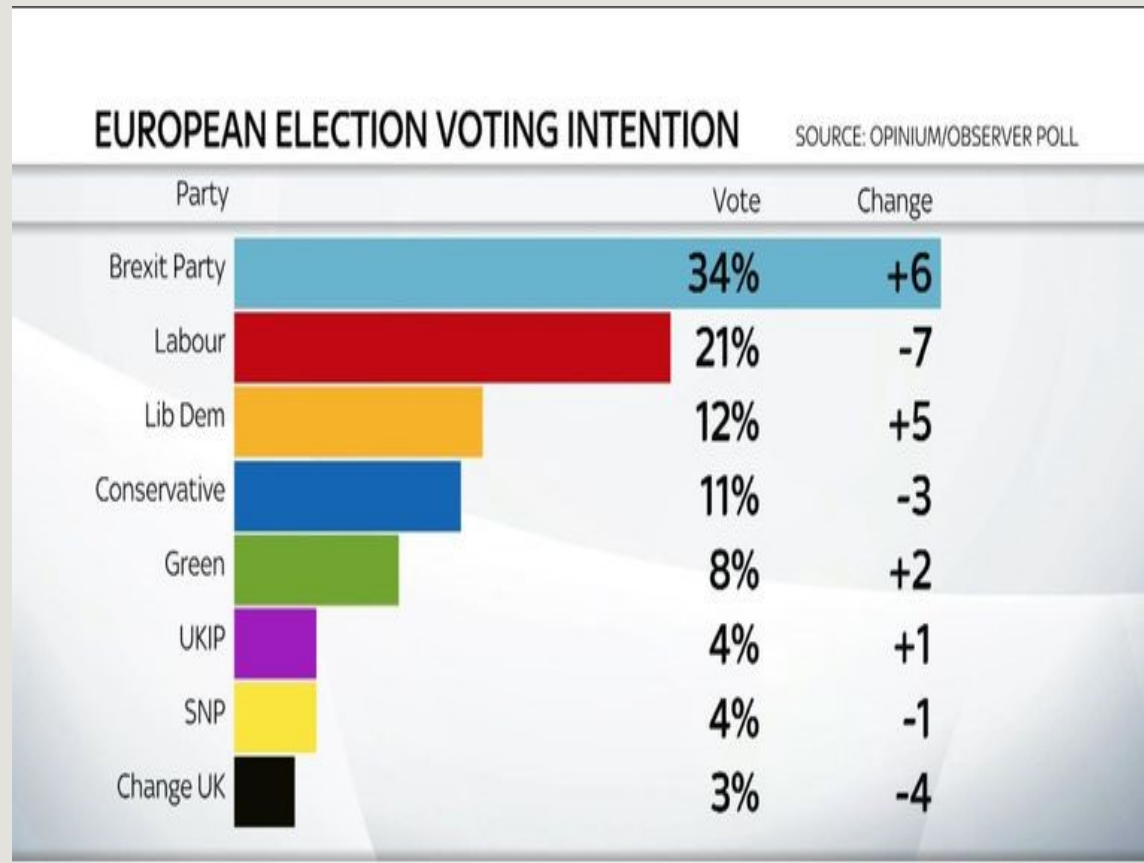
Source: Luminor and Macrobond 14/05/2019

ES eksportas į Rusiją

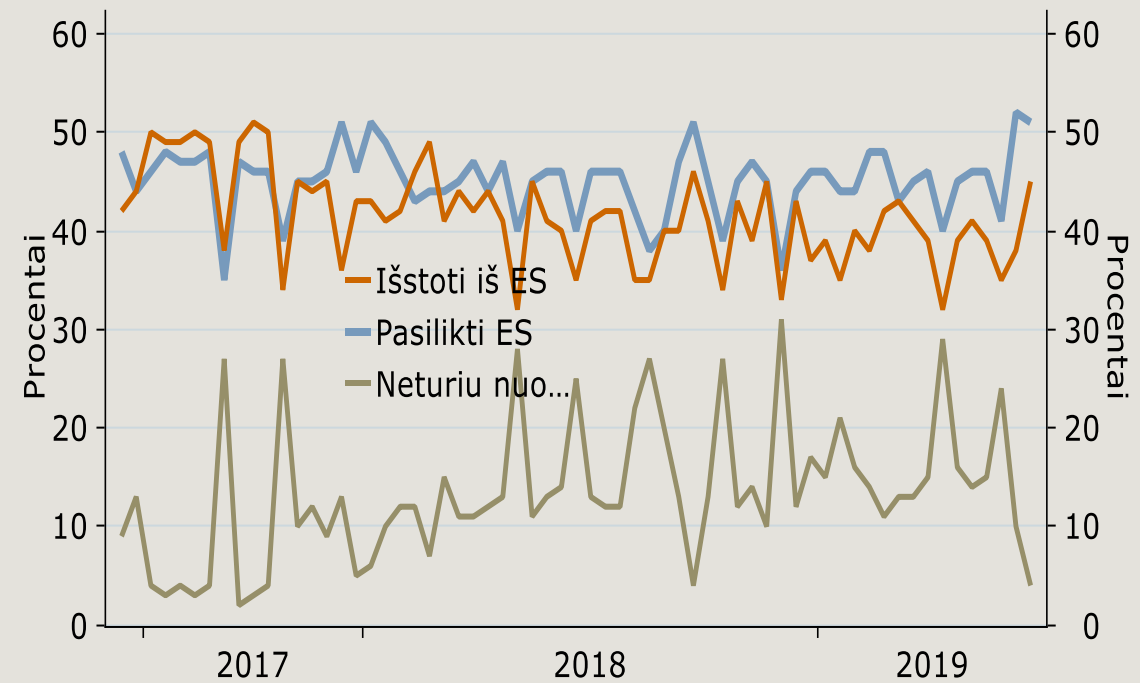

Source: Luminor and Macrobond

4. „Brexit“ partija pirmauja Europos Parlamento rinkimuose...

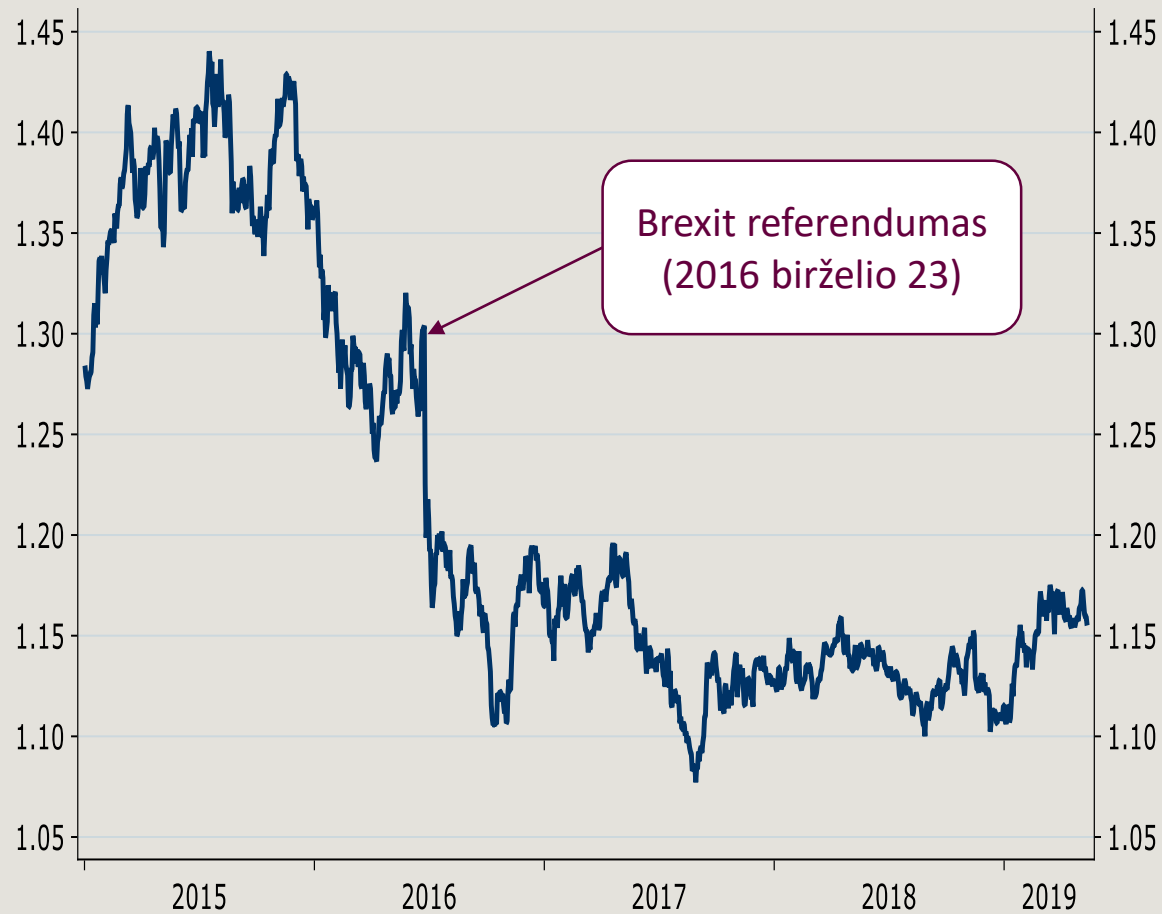
Kaip balsuotumėte jei būtų surengtas antrasis Brexit referendumas?

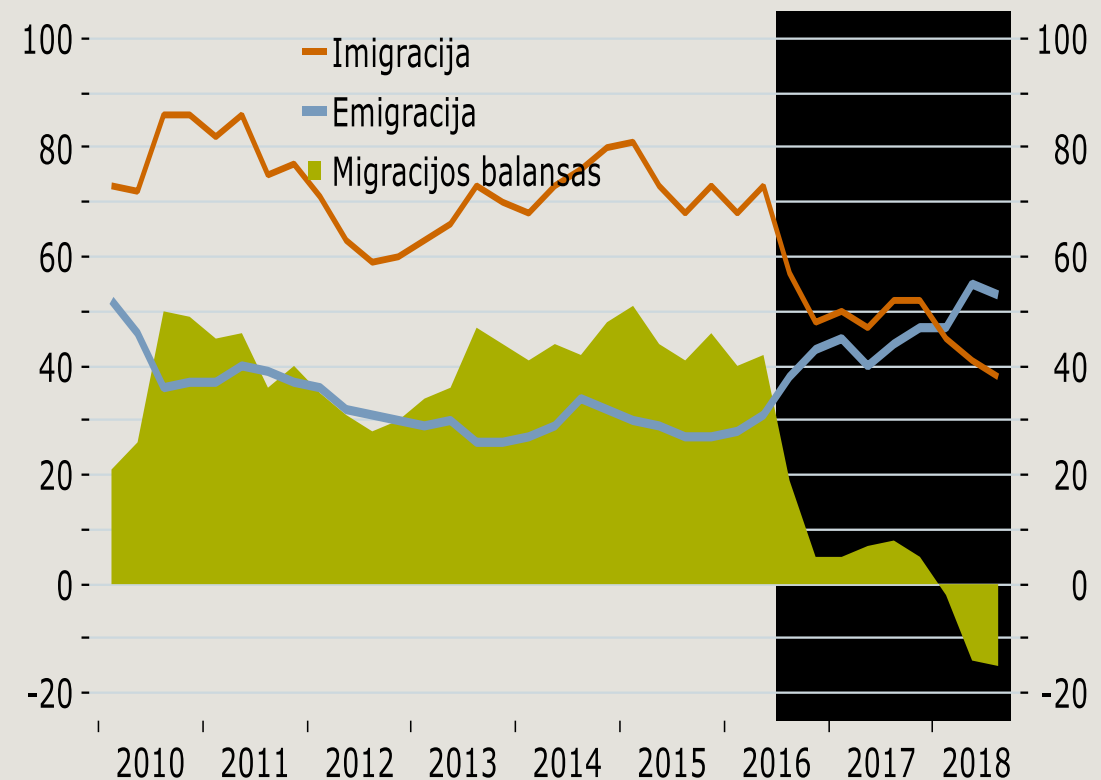
Source: NatCen Social Research and Macrobond 14/05/2019

4. Brexit: Išaugus kietojo „Brexit“ scenarijui, svaro kursas vėl pinga...

EUR/GBP valiutos kursas

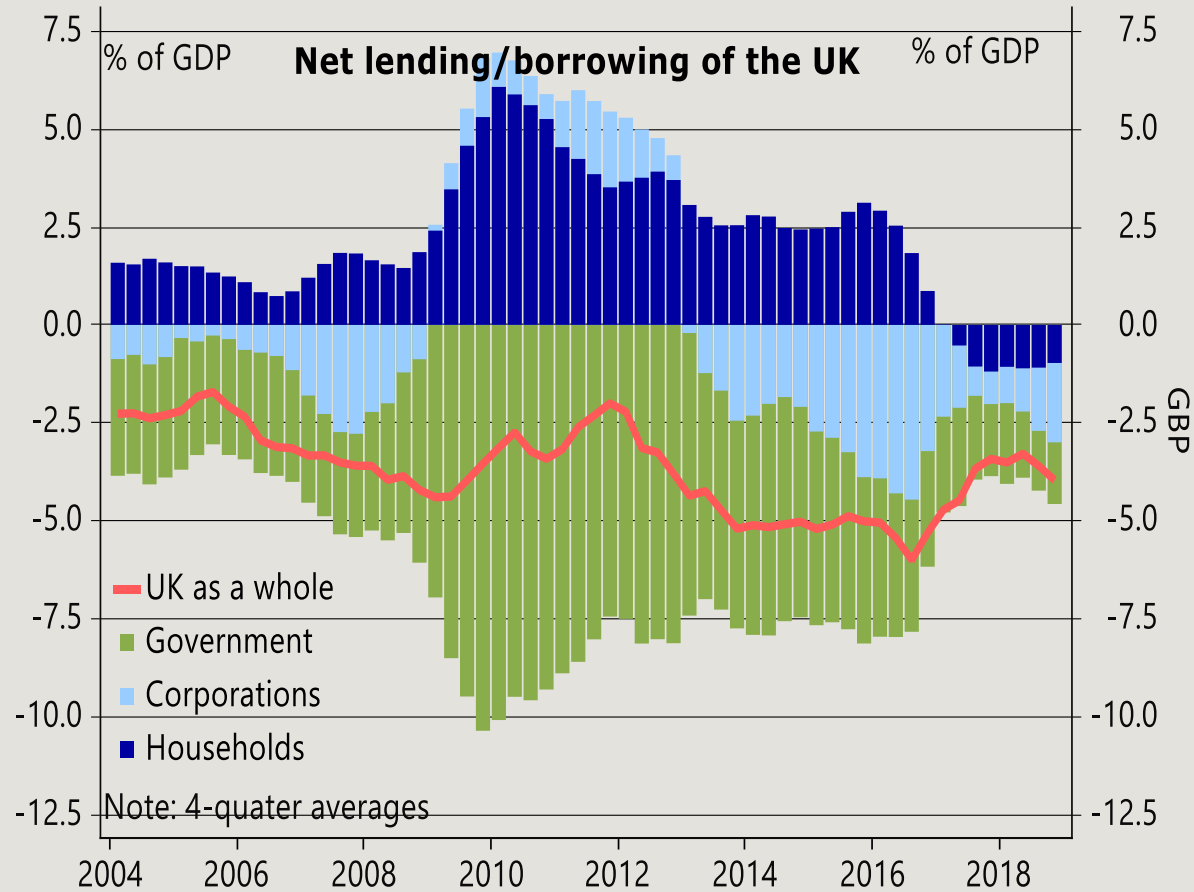

Tarptautinės migracijos balansas iš CRE šalių
(1 000)

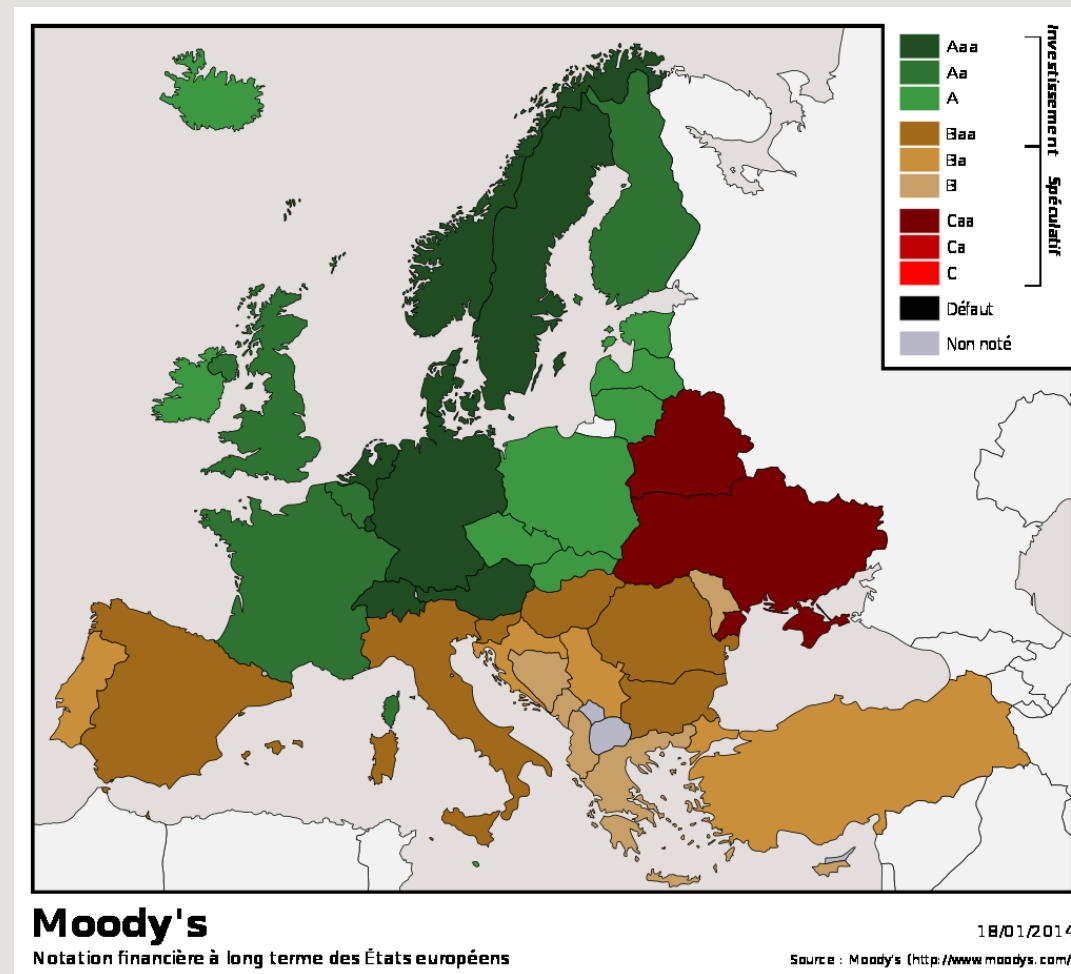
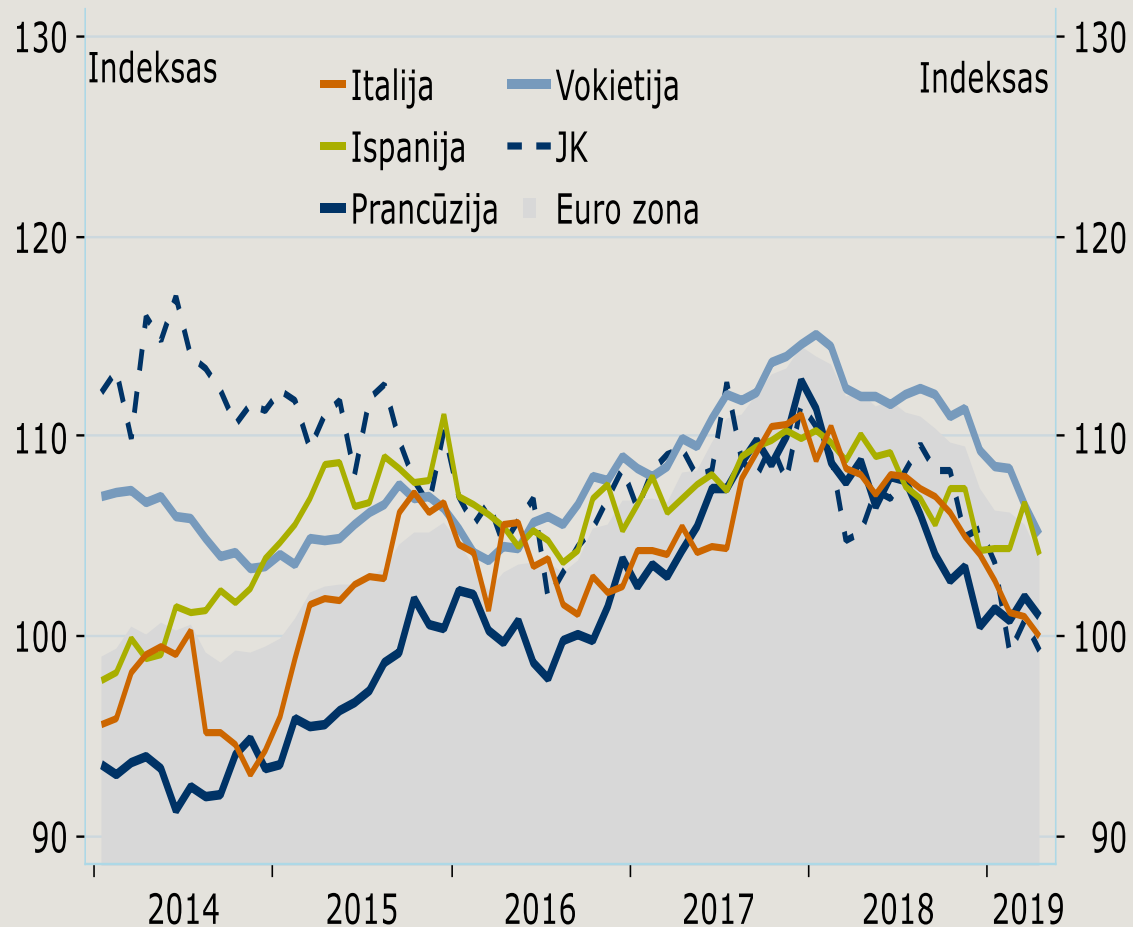
Source: Luminor and Macrobond 14/05/2019

4. Perspėjimas! JK yra visiškai nepasiruošusi kietajam Brexit (nei namų ūkiai, nei įmonės nei vyriausybė)

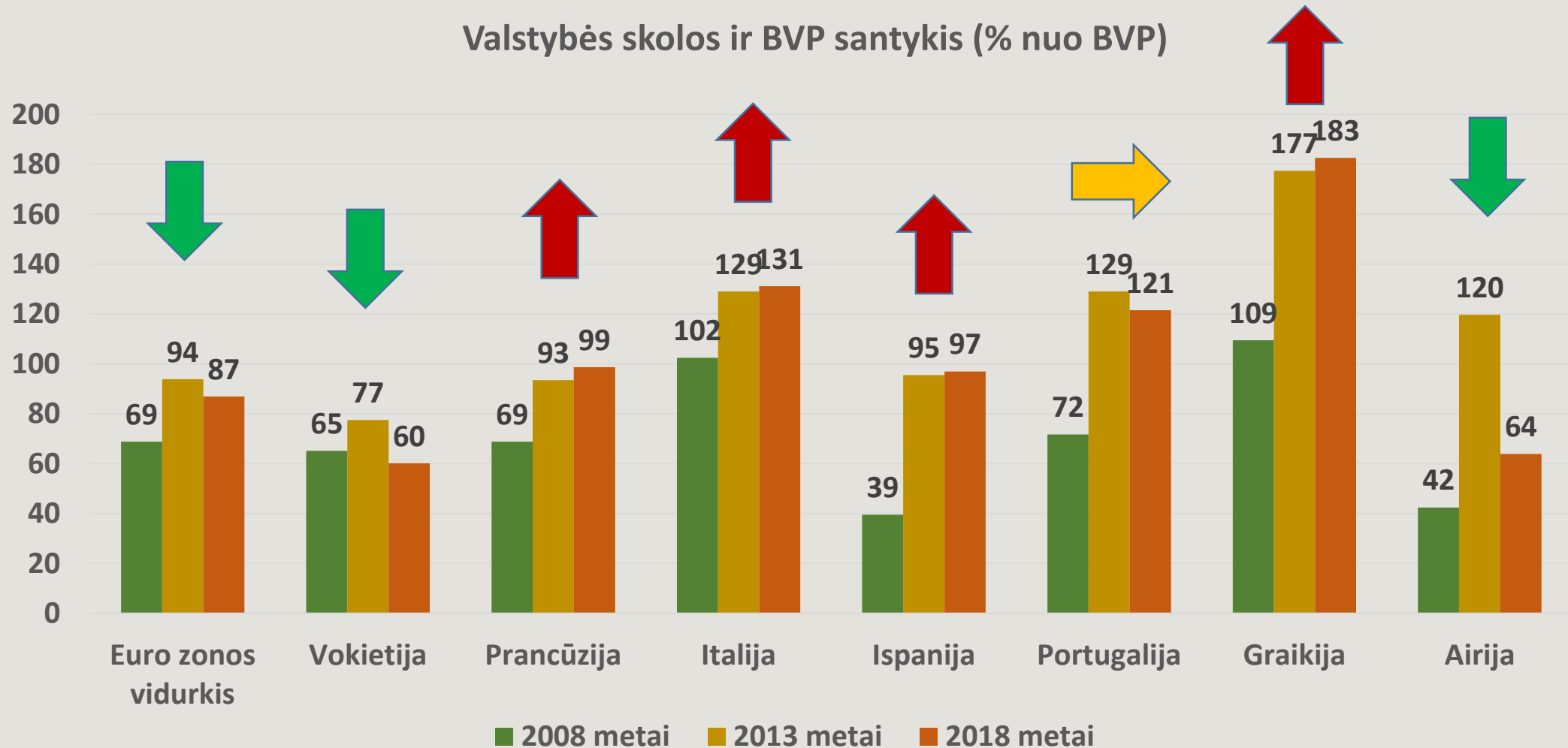

5. Verslo lūkesčiai prastėja, o atotrūkis tarp šiaurės ir pietų - auga

Ekonominių lūkesčių indeksas

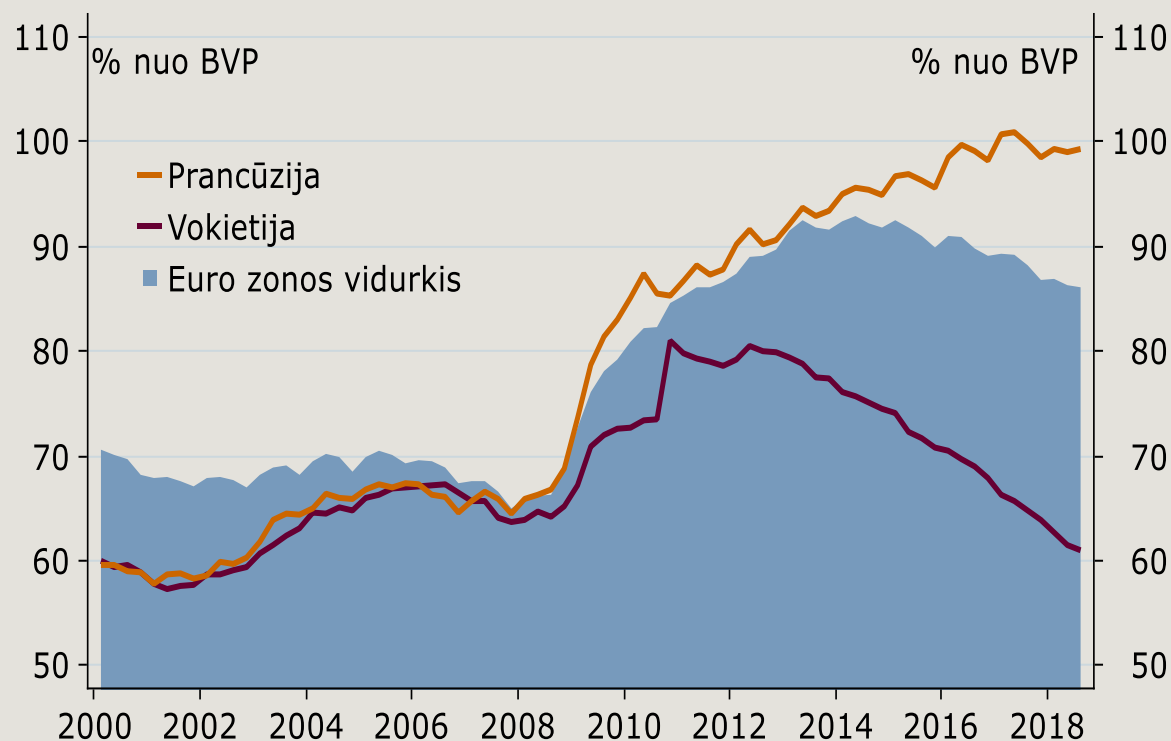

5. Euro zonos skolų krizė II: Skolos šiaurėje sumažėjo, tačiau pietuose - išaugo...

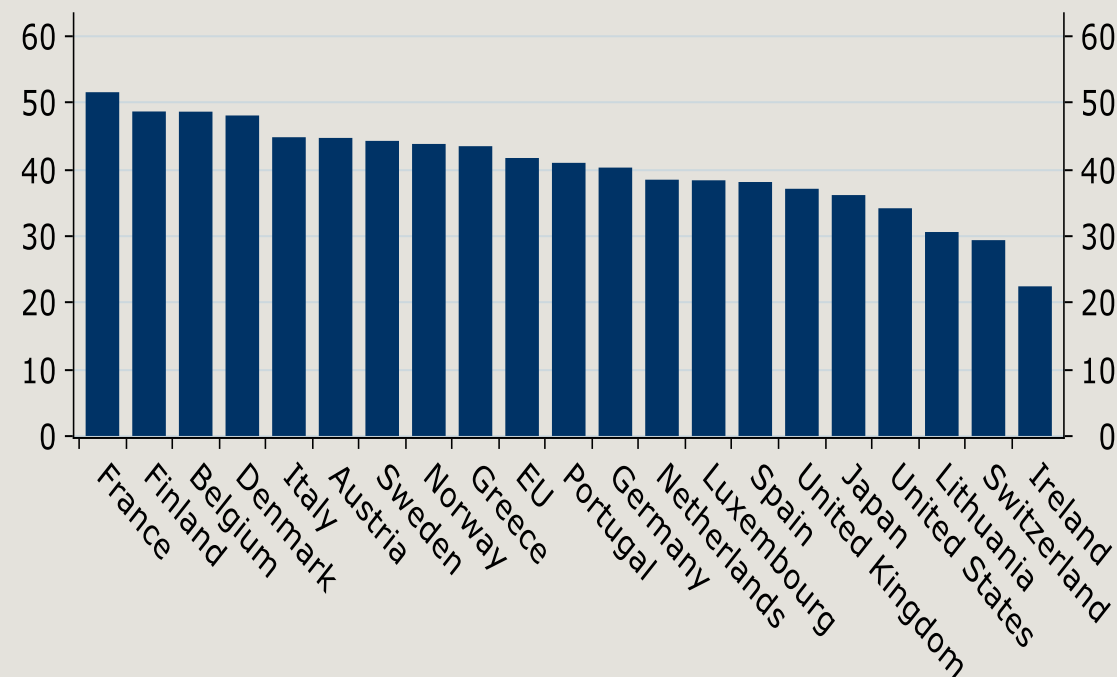
5. Prancūzų-vokiečių tandemui gali ištikti grėsmė

Valsytybės skolos lygis (% nuo BVP)

Source: Luminor and Macrobond

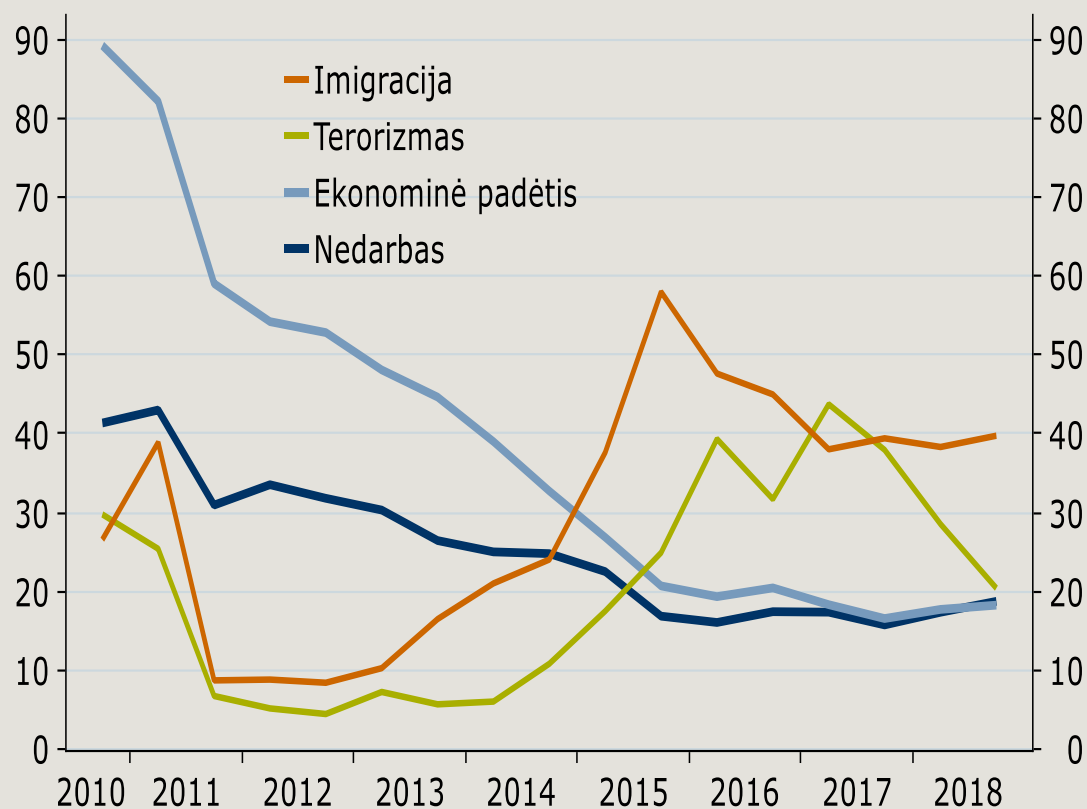
Viešojo sektoriaus išlaidos (% nuo BVP, 2018)

Source: Luminor and Macrobond 05/03/2019

5. Europos Sąjungos rinkimai gali tapti dideliu išbandymu

Pagrindiniai ES iššūkiai (EK apklausa)

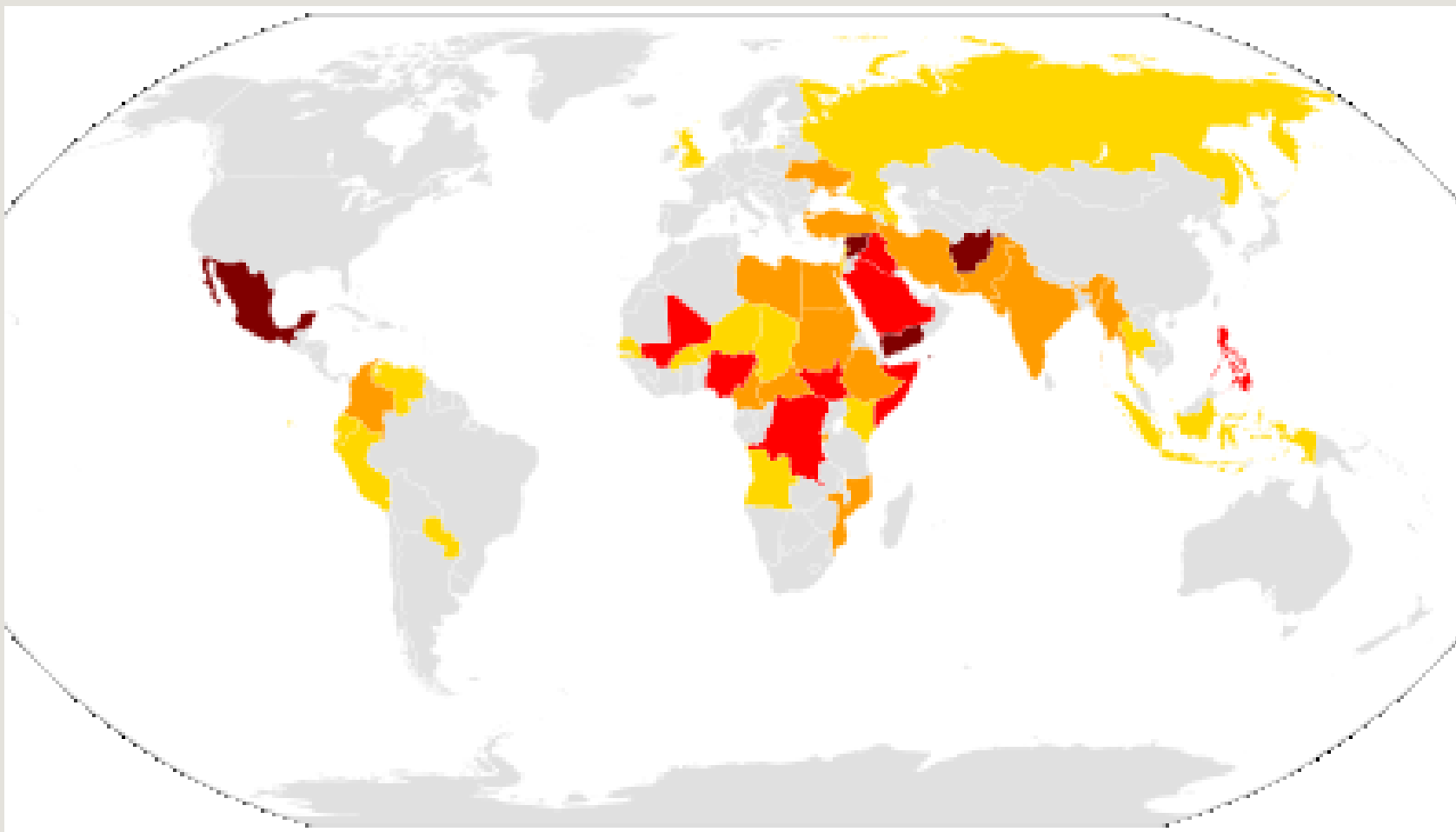
Source: Luminor and Macrobond 14/05/2019

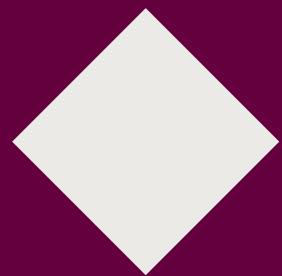

Of course Brexit means that something is wrong in Europe. But Brexit means also that something was wrong in Britain.

(J. C. Juncker)

6. Karštų taškų pasaulyje daugėja: Iranas, Venesuela, Ukraina, Sirija, Turkija, Šiaurės Korėja...

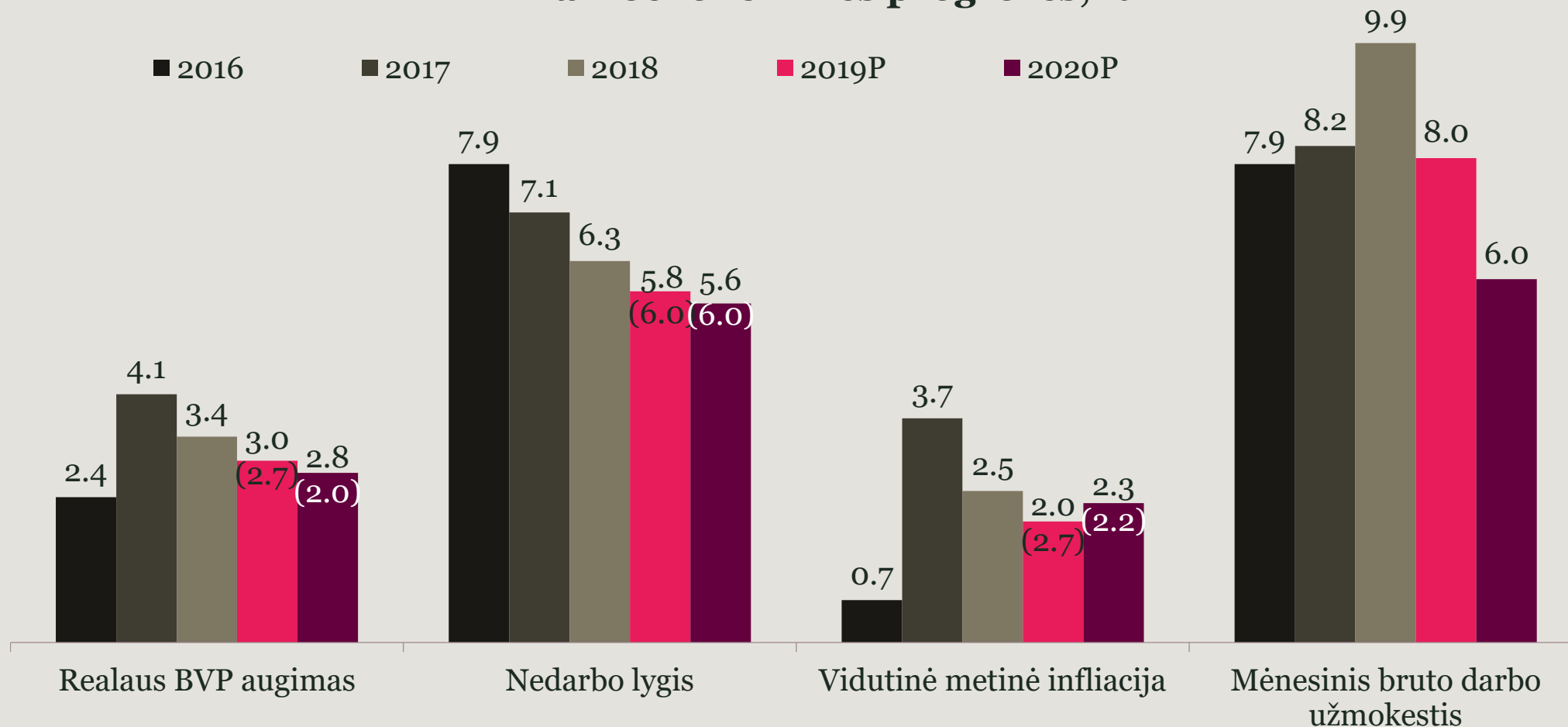
Lietuvos ekonomika: Pavydėtinas atsparumas!

Dr. Žygimantas Mauricas

Ekonominių tyrimų departamentas
Gegužės 15, 2019

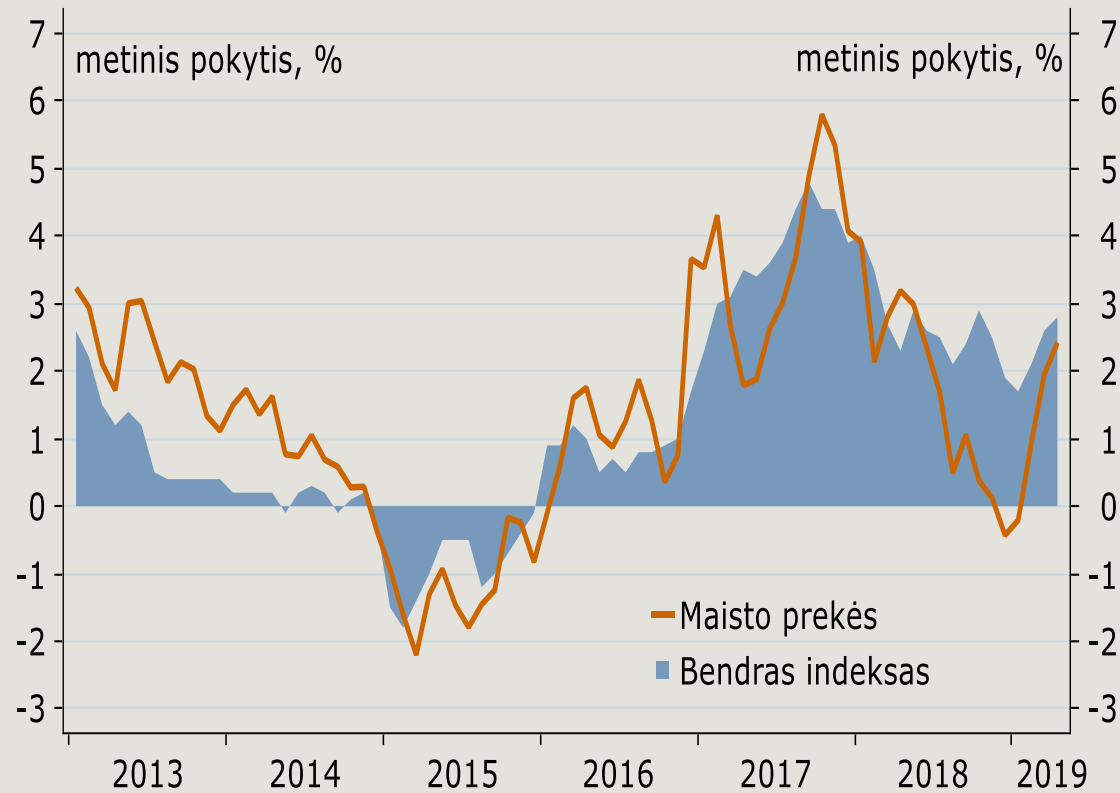
Lietuvos ekonomika: Pavydėtinas atsparumas

Makroekonominės prognozės, %

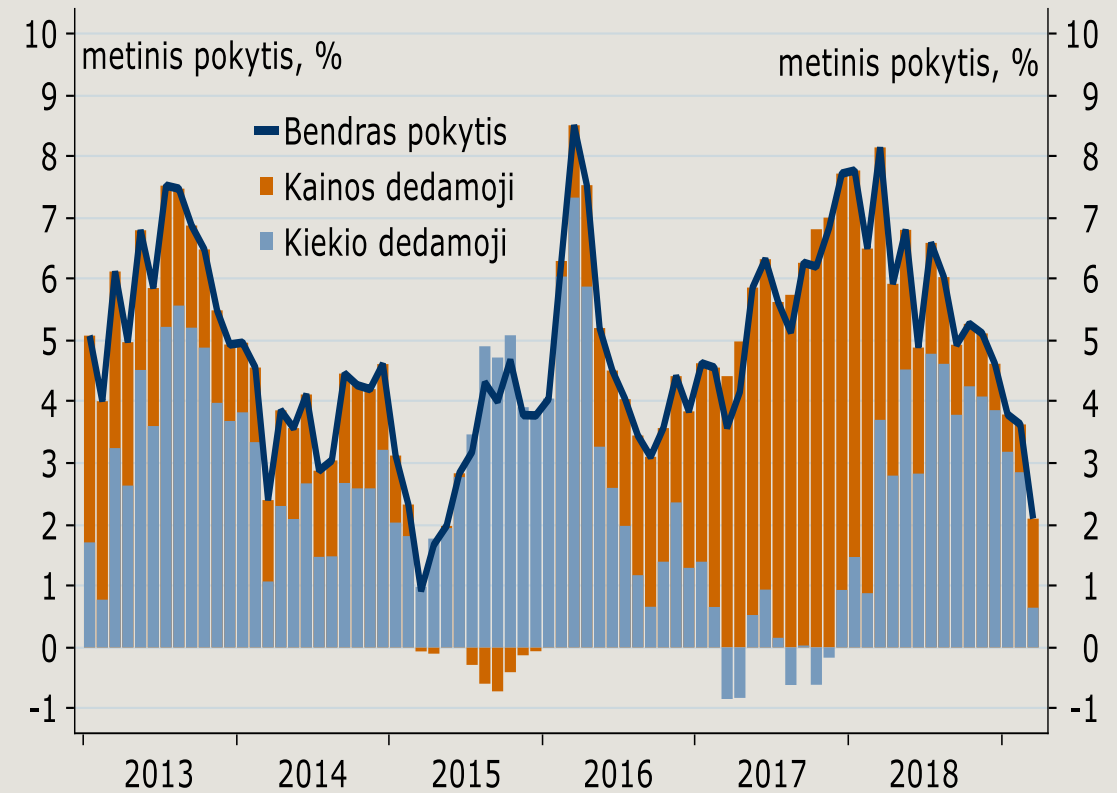
Mažėjanti infliacija ir kylantis darbo užmokestis palaikys spartų mažmeninės prekybos augimą

Infliacijos dinamika

Šaltinis: Luminor ir Macrobond 14/05/2019

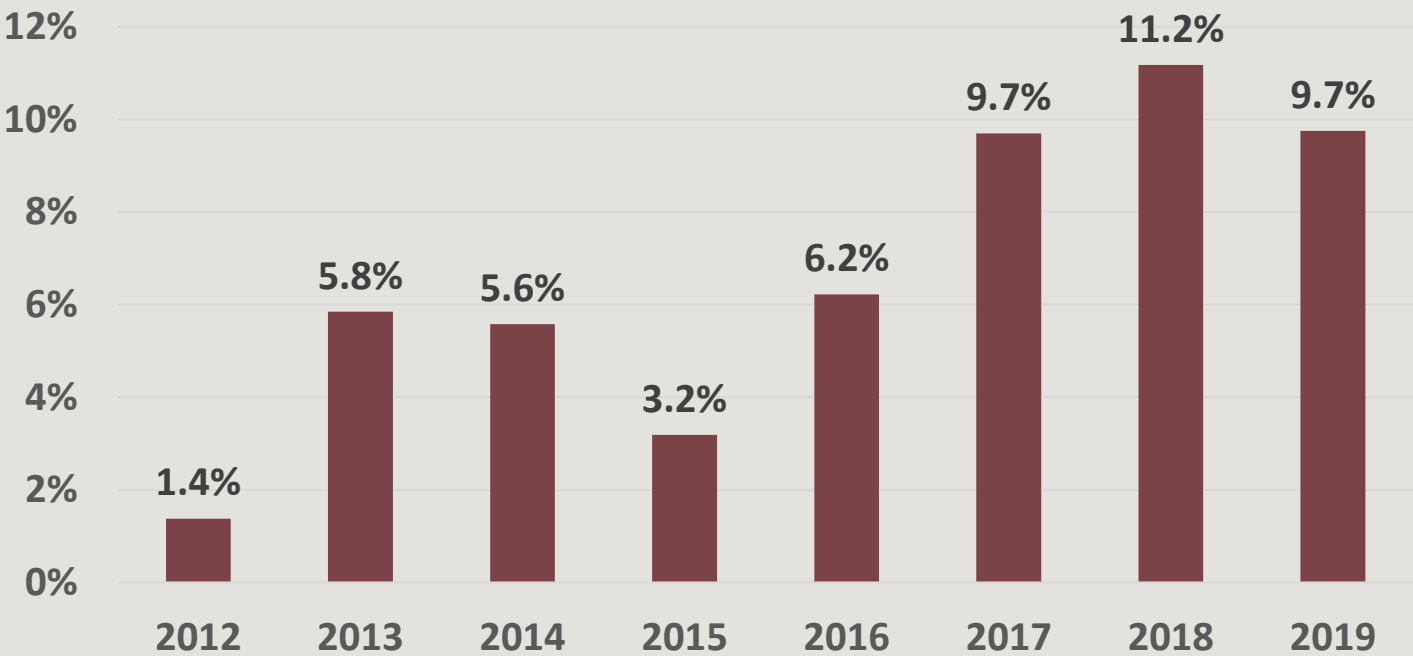
Mažmeninės prekybos maisto produktais dinamika

Šaltinis: Luminor ir Macrobond 14/05/2019

Darbo užmokesčio „į rankas“ augimas šiais metais sieks net 12-13%

Vidutinių pajamų (bruto) augimas
(apdraustųjų visomis SoDros rūšimis, 2019 m. I ketv.)

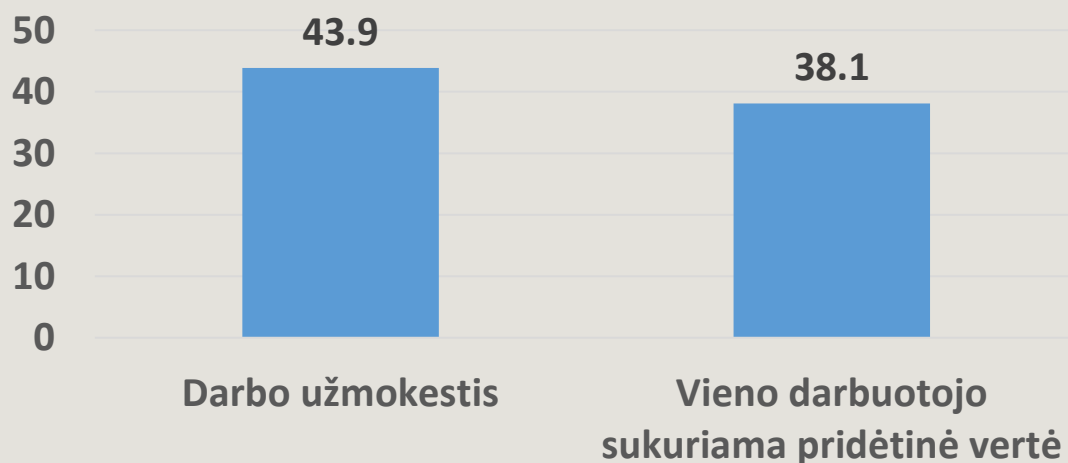
Darbo užmokesčio į rankas pokyčiai priklauso nuo to, ar gyventojai papildomai kaupė/kaups II-oje pensijų pakopoje

	Nekaups	Kaups*
Kaupė minimaliai (2+0+0)	+4.5%	-0.3%
Kaupė maksimaliai (2+2+2)	+7.1%	+2.2

* maksimaliai

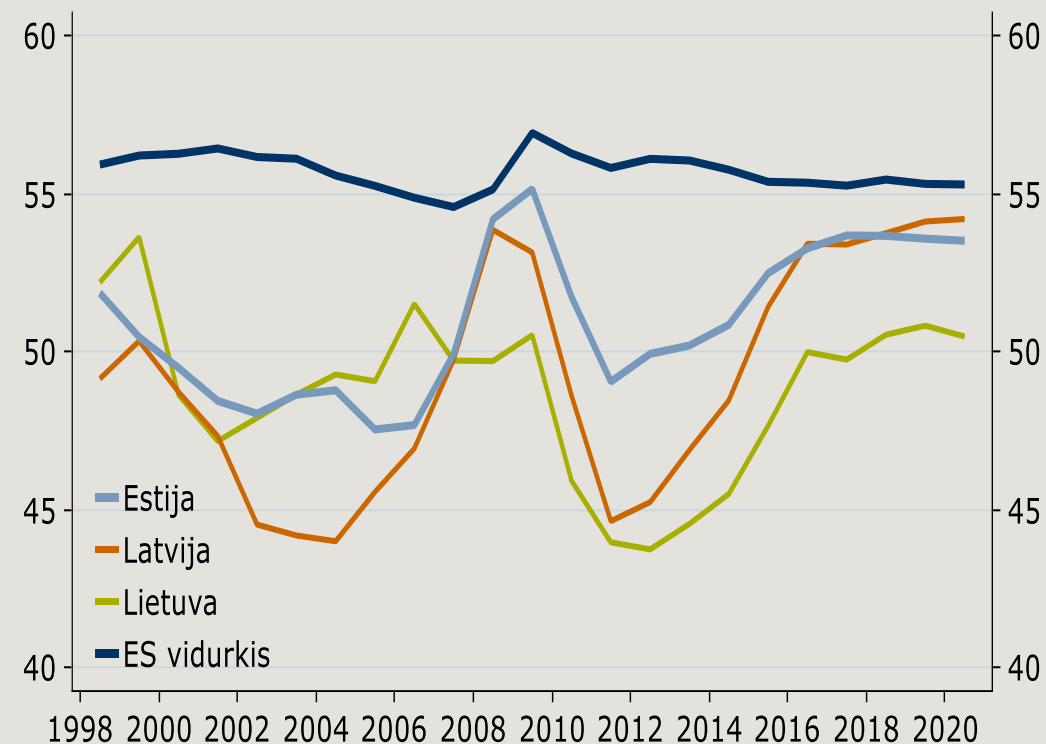
Vidutinis darbo užmokestis Lietuvoje galėtų būti net 15% didesnis

Darbo užmokestis ir darbuotojo
sukuriama pridėtinė vertė
(% nuo ES vidurkio)

Vidutinis darbo užmokestis Lietuvoje galėtų būti net 15% didesnis t.y. €860 vietoje €750

Darbo užmokesčio dalis nuo BVP*

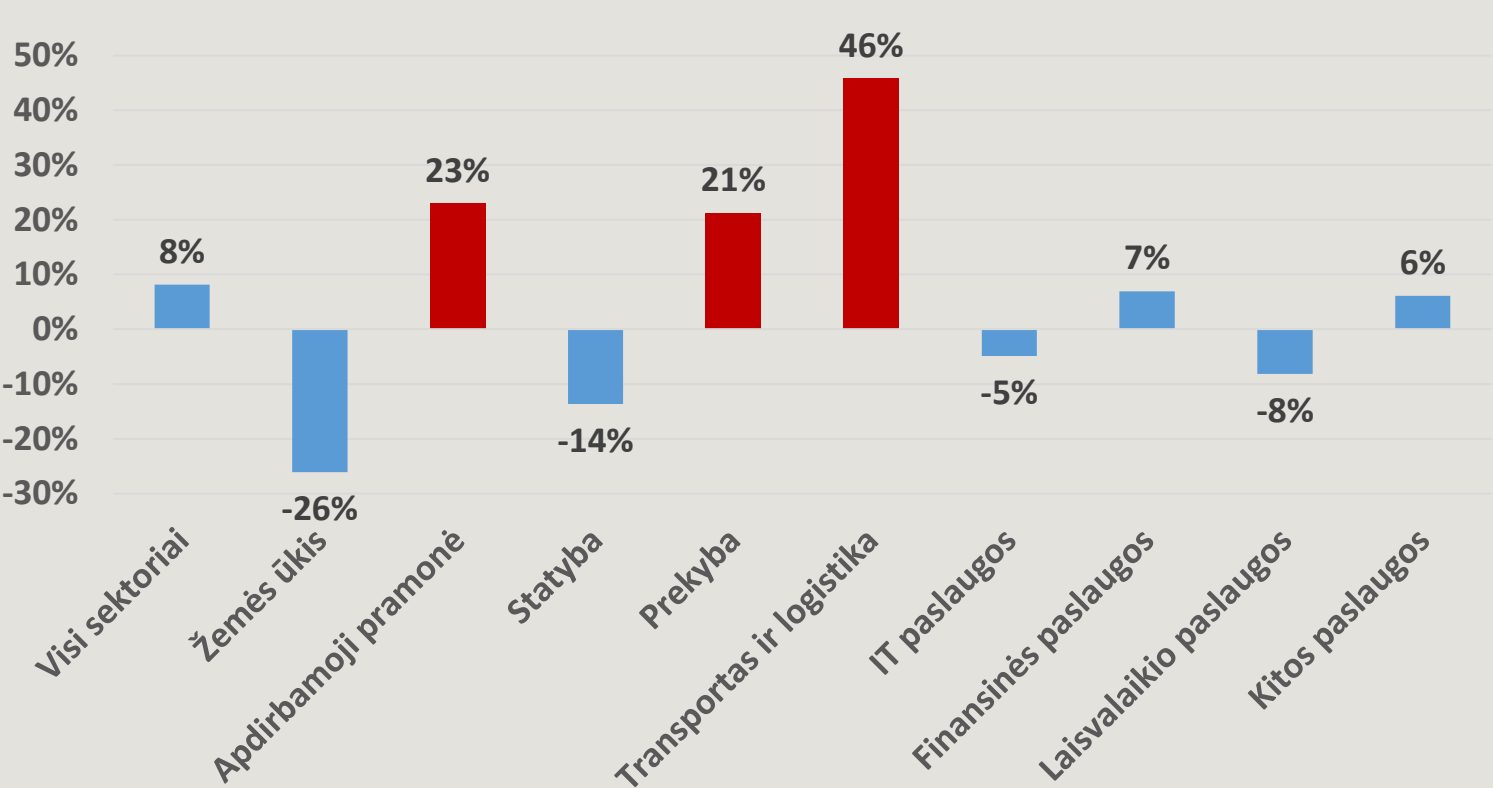

Šaltinis: Eurostat ir Macrobond

*pakoreguota, atsižvelgiant į savarankiškai dirbančiųjų skaičių

Transporto sektoriaus „komandiruočiai“, žemos pridėtinės vertės pramonės sektorius ir menki „kasininkų“ atlyginimai – pagrindinės žemų atlyginimų priežastys

Kiek keistųsi vidutinis darbo užmokestis, jei darbo užmokesčio ir pridėtinės vertės santykis susilygintu su ES vidurkiu (proc.)

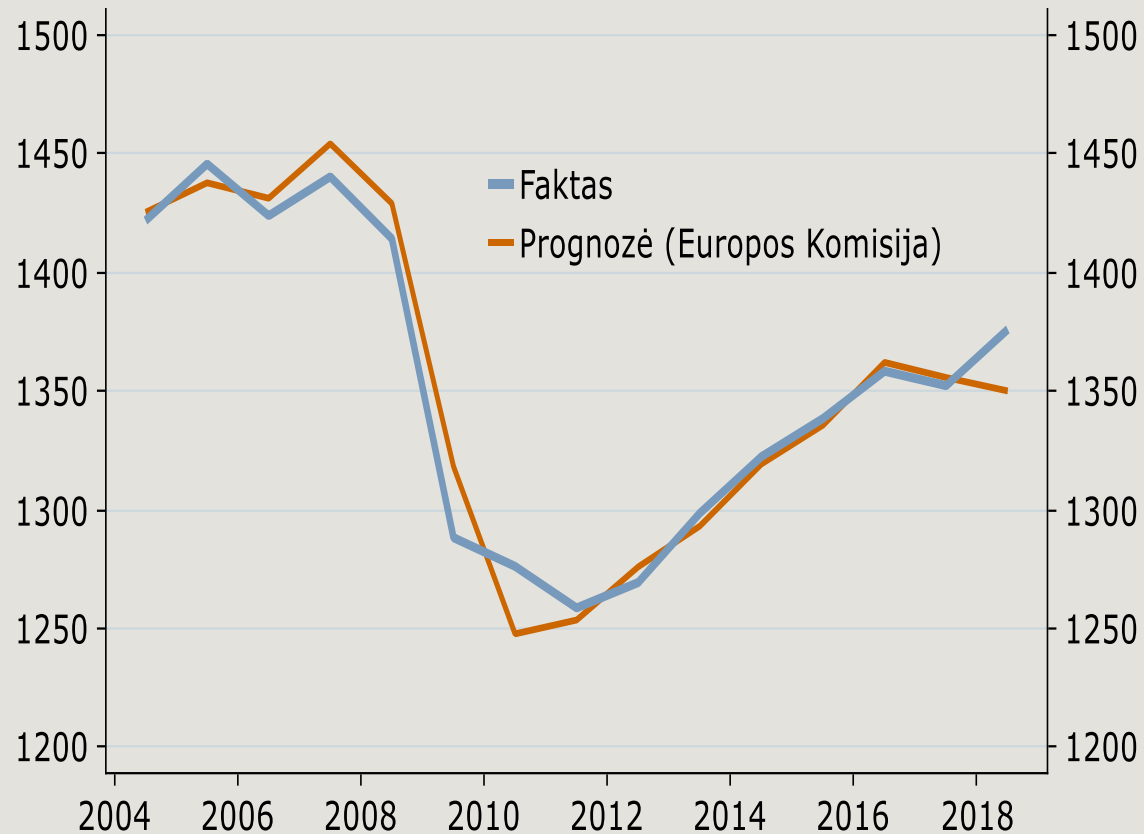

Sektorius	% nuo pridėtinės vertės	Poveikis darbo užmokesčio dydžiui
Transportas ir logistika	12%	3.9%
Apdirbamoji pramonė	19%	3.5%
Prekyba	18%	3.2%
VISO	49%	10.6%
Likutis*		4.4%

**Dėl labiau paplitusios individualios veiklos formų statybos ir autoremonto sektoriuose*

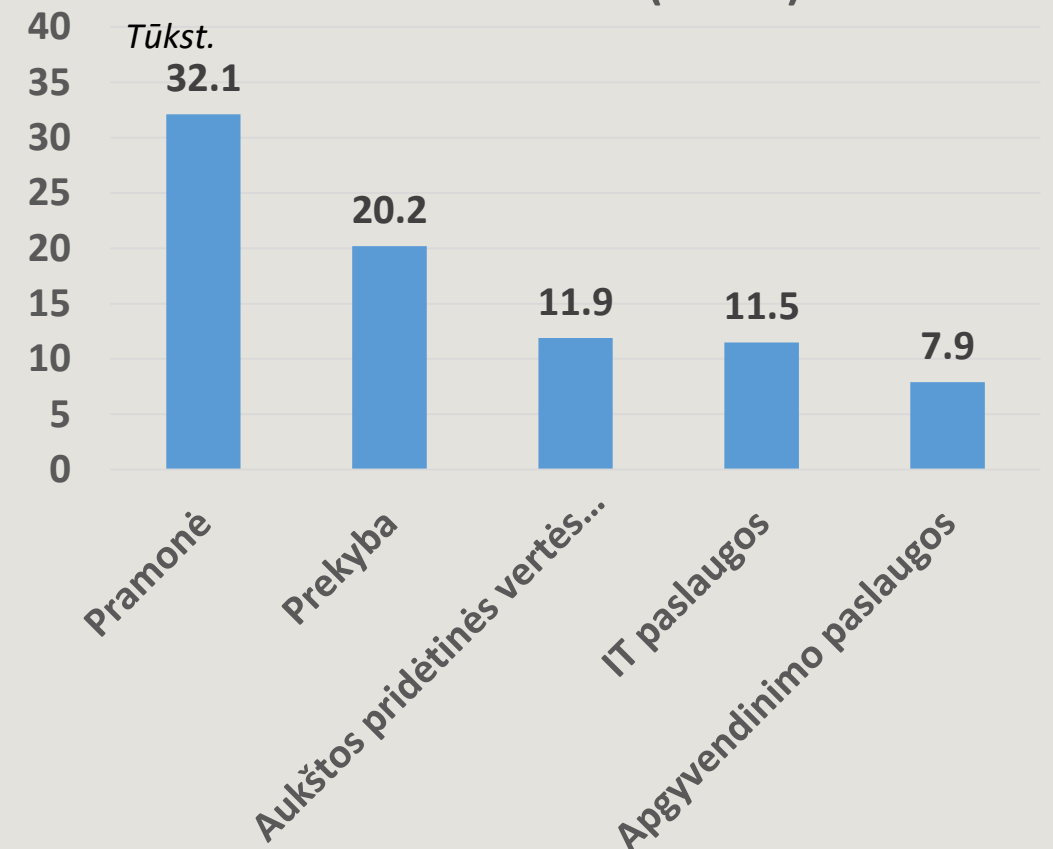
Dirbančiųjų skaičius, priešingai nei buvo prognozuota, išaugo

Užimtųjų skaičius (tūkst.)

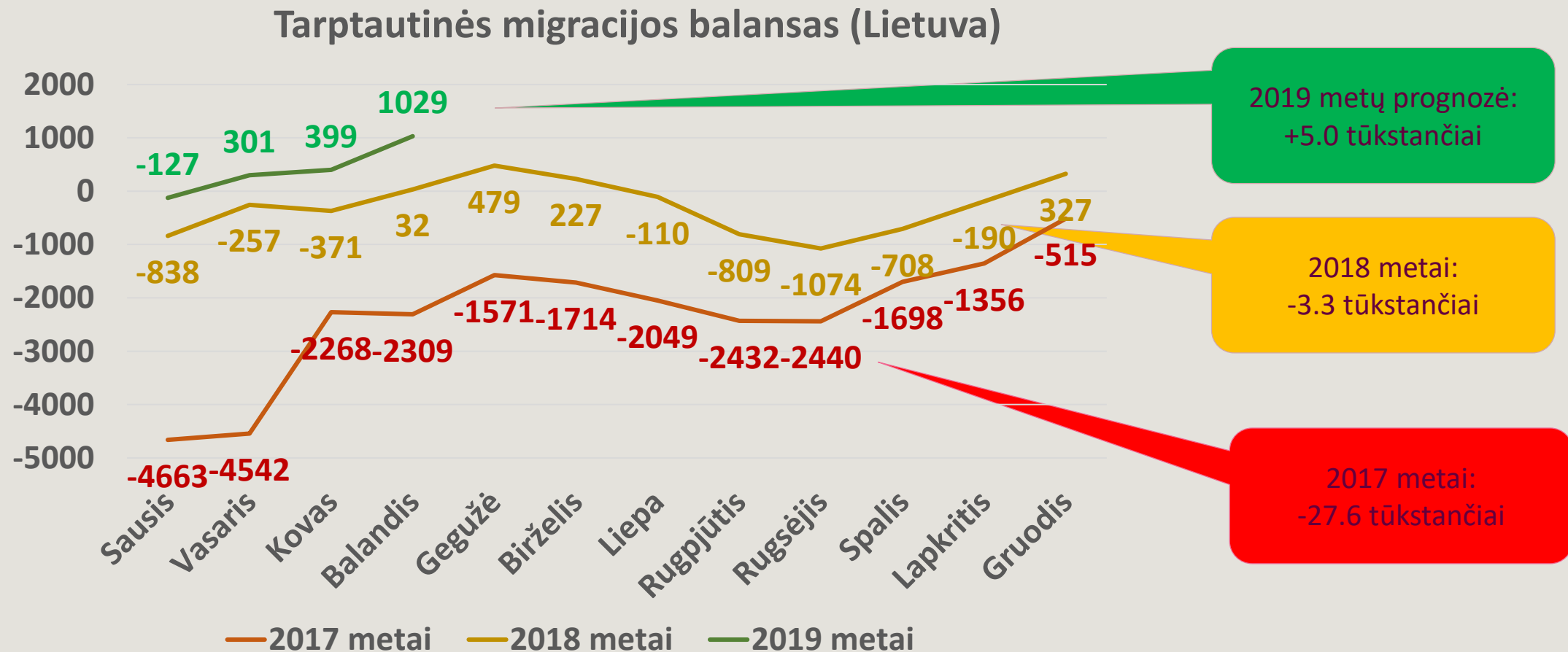

Šaltiniai: Luminor, Europos Komisija ir Macrobond 14/03/2019

Dirbančiųjų pokytis 2018 metais pagal sektorius (TOP 5)

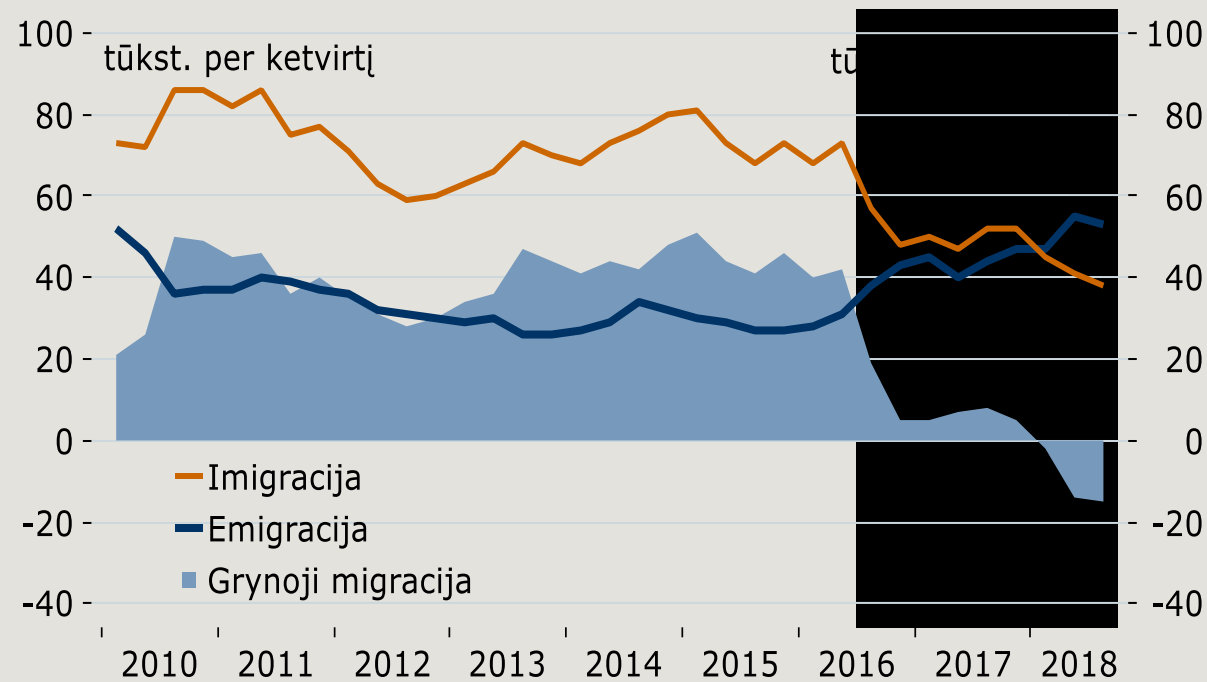

Šiais metais pirmą kartą nuo nepriklausomybės atgavimo turėsime teigiamą tarptautinės migracijos balansą

Brexit Lietuvai yra ir grėsmė ir galimybė

**Tarptautinės migracijos balansas iš CRE šalių
(1 000)**

Source: Luminor and Macrobond 14/05/2019

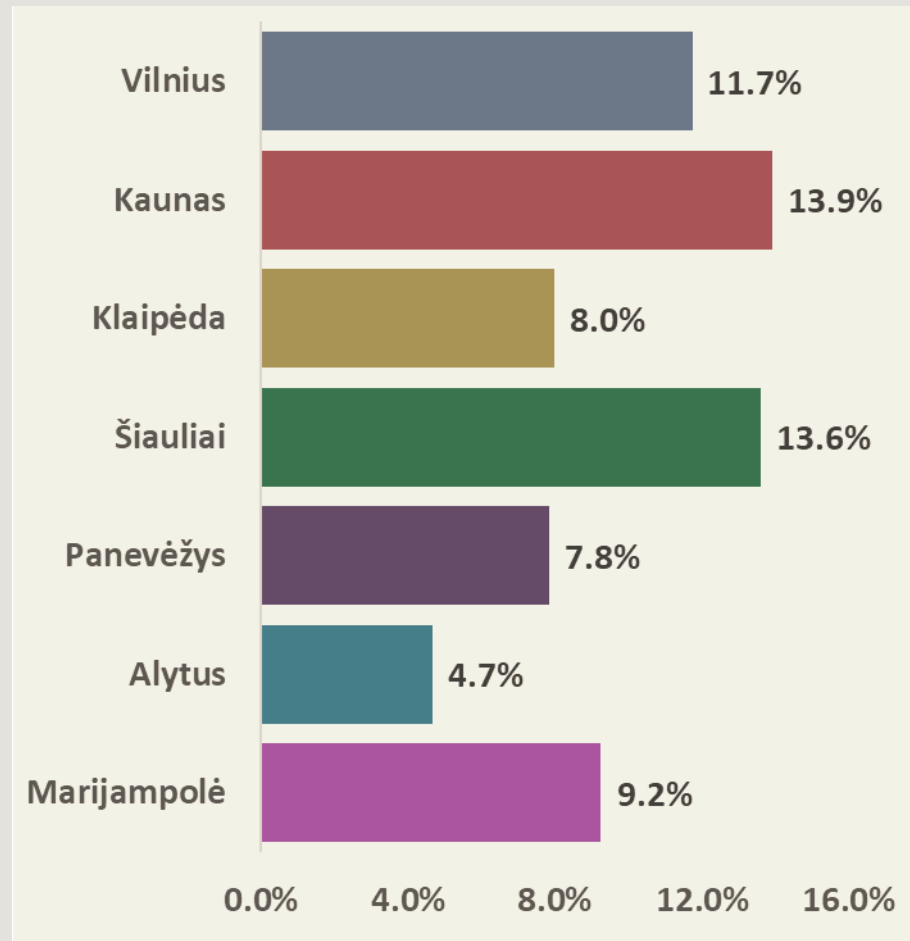
Imigrantų JK skaičius

Šalis	Imigrantų skaičius (tūkst.)
Lenkija	889
Lietuva	184
Latvija	96
Slovakija	84
Vengrija	84
Čekija	50
Estija*	14
Slovėnija*	10

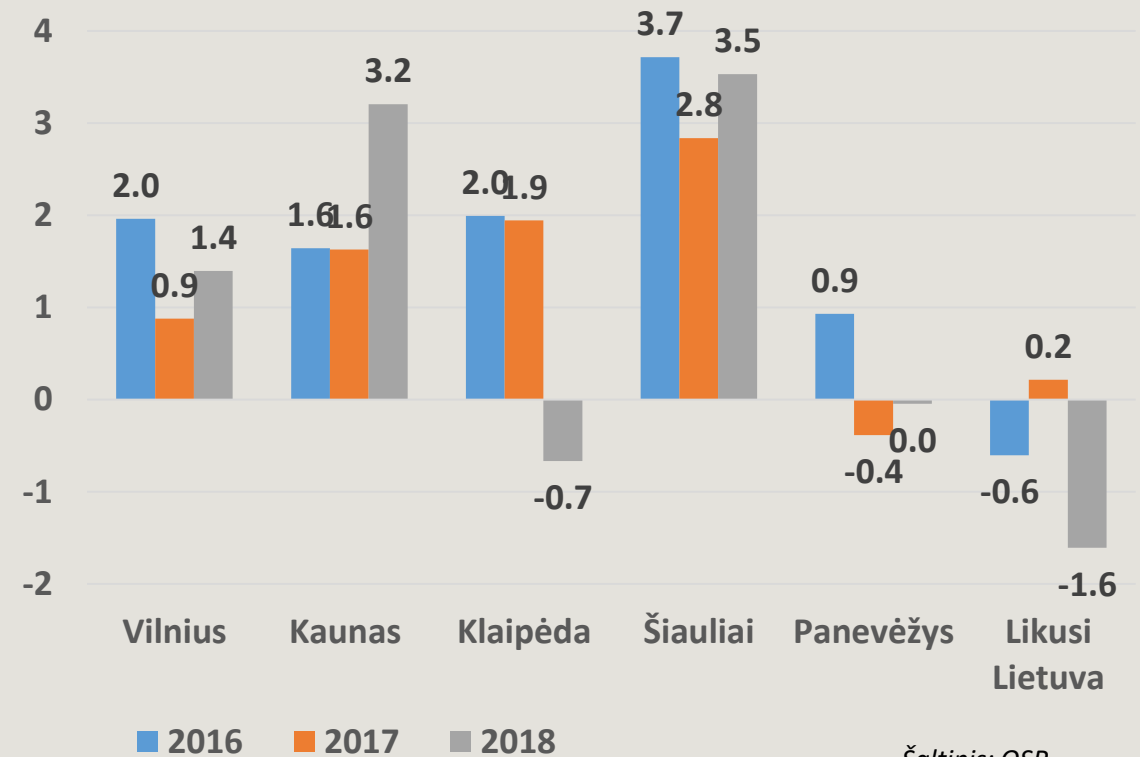
Šaltinis: JK statistika
* Įvertis

Skirtumas tarp Vilniaus ir likusios Lietuvos nebeauga dėl spartesnio Kauno, Šiaulių bei kitų regiono augimo

Ekonomikos augimas 2018 metais

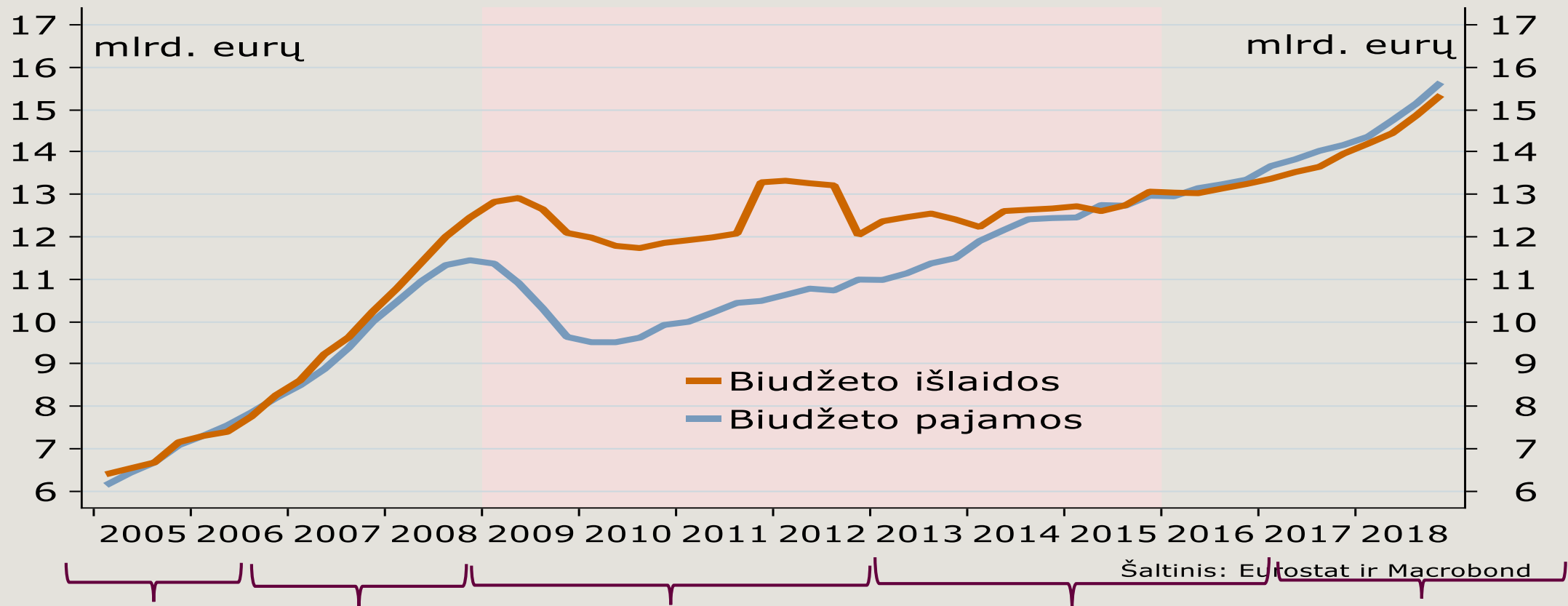
Dirbančiųjų skaičiaus pokytis (proc.)

Šaltinis: OSP

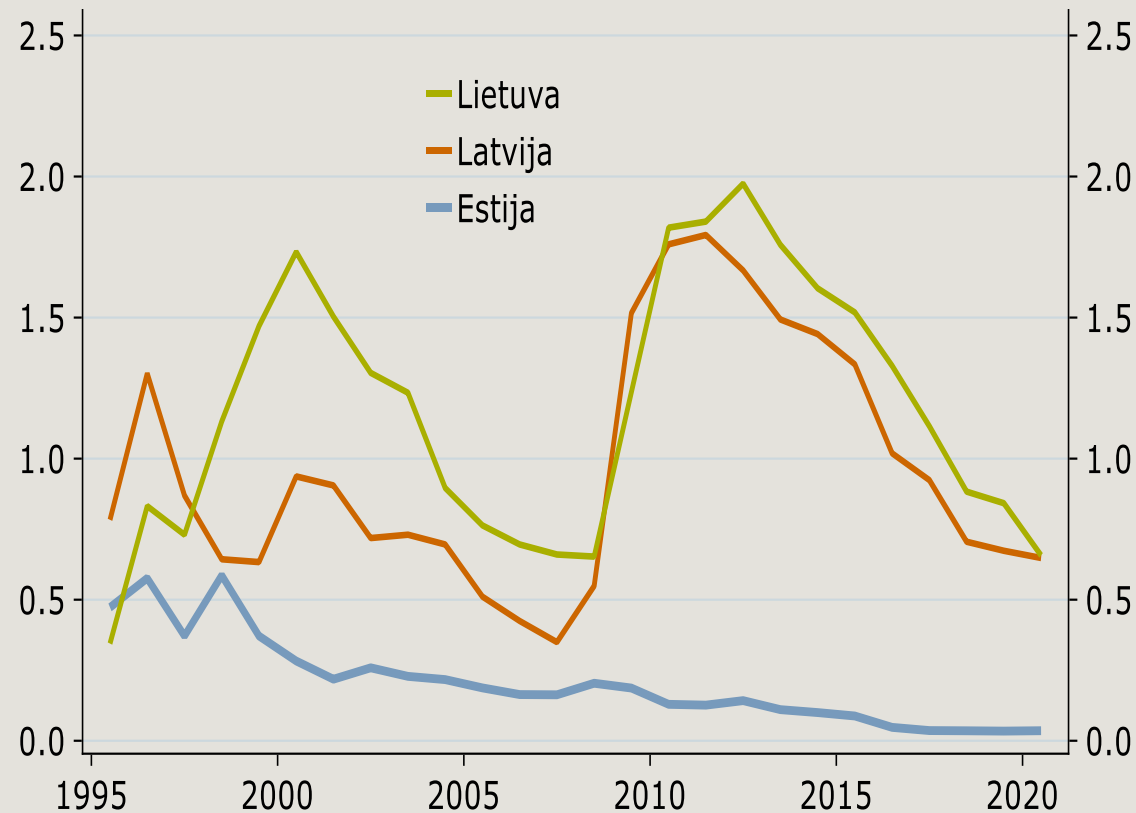
Lietuva tik 3 metus gyvena ne diržų veržimosi sąlygomis

Lietuvos biudžeto pajamos ir išlaidos

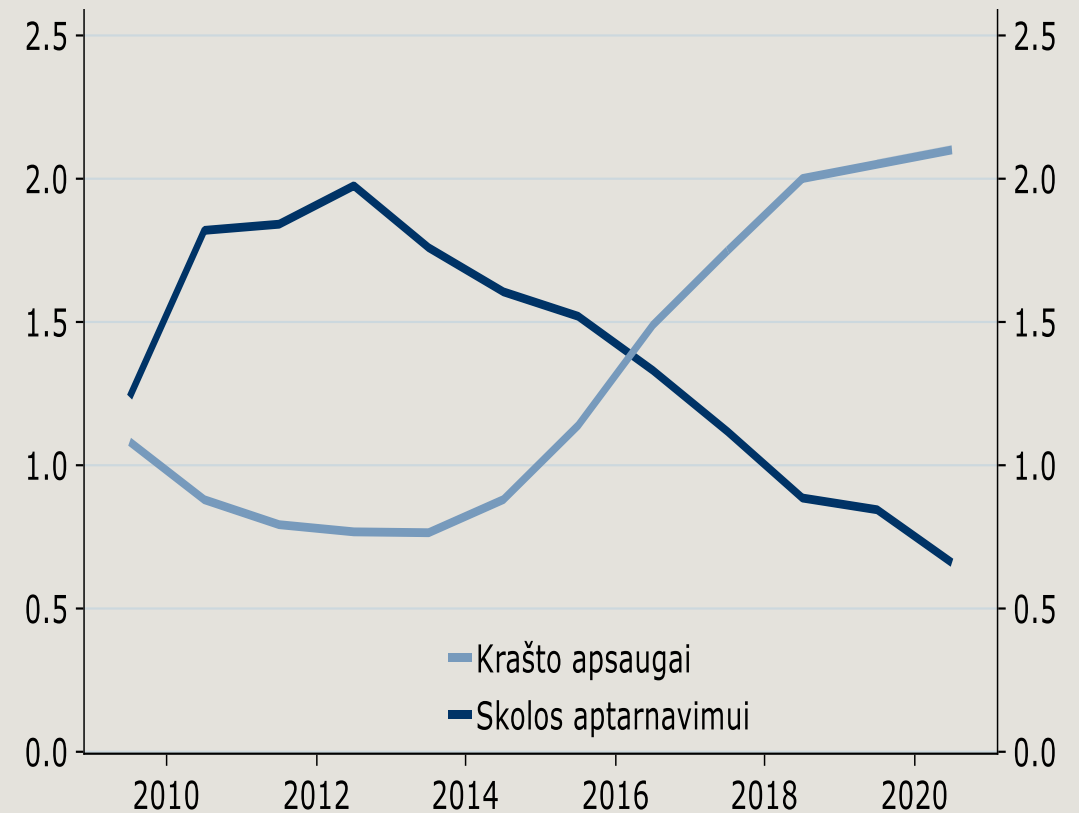
2019-ieji – paskutiniai metai, kuomet Lietuva už skolą mokės daugiau palūkanų nei Latvija

Skolos aptarnavimo išlaidos (% nuo BVP)

Šaltinis: ECB ir Macrobond 14/05/2019

Biudžeto išlaidos (% nuo BVP)

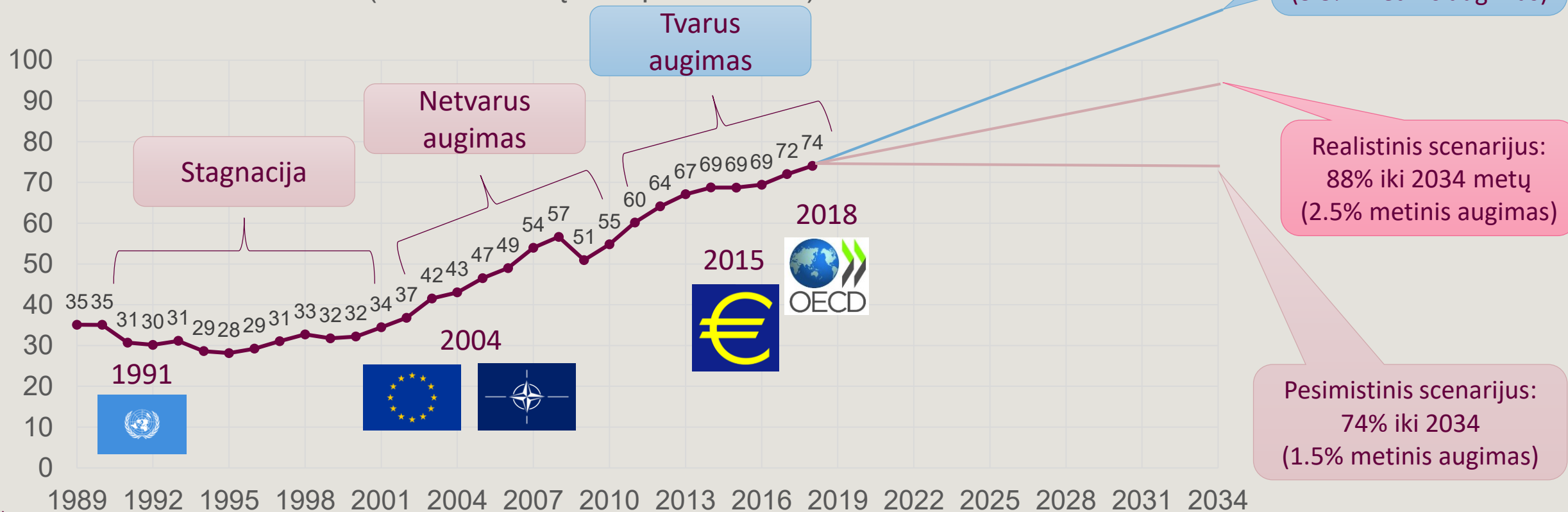
Šaltinis: EK ir Macrobond 14/05/2019

Šimašiui Vilniaus biudžeto augimas – it mana iš dangaus

Ilgalaikės prognozės

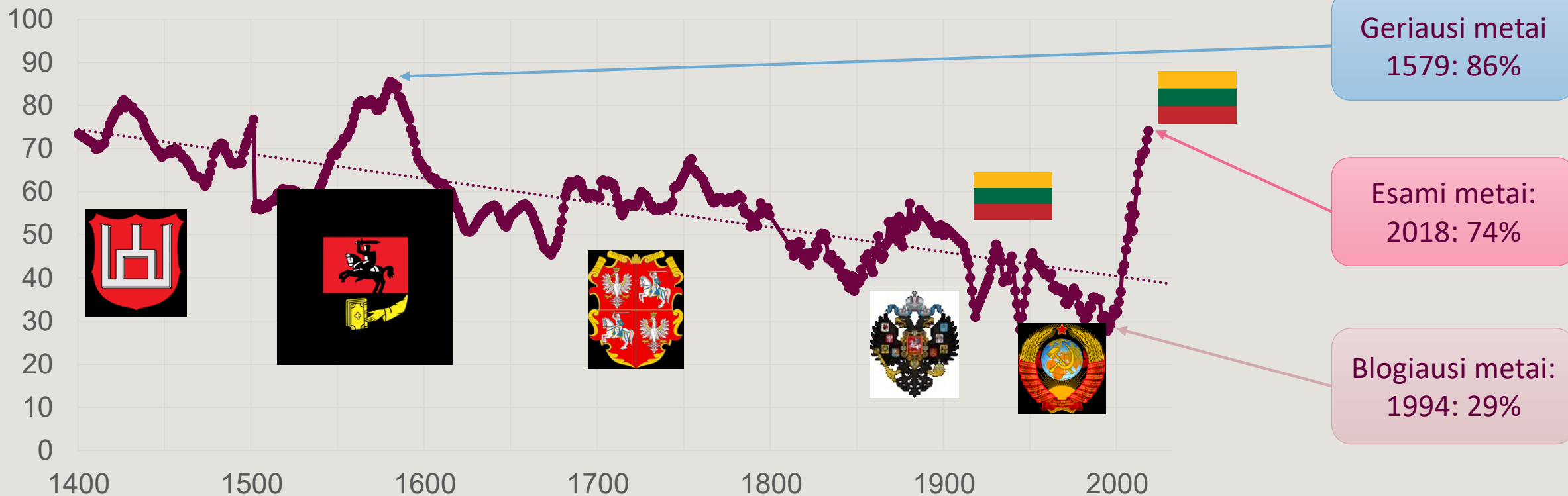
Lietuvos BVP vienam gyventojui (PPP)
(% nuo Vakarų Europos vidurkio)

Šaltinis: Eurostat, Luminor

Nepamirškime konteksto

Lietuvos BVP vienam gyventojui (PPP)
(% nuo Vakarų Europos vidurkio)

*XV-XIX a. imti Lenkijos duomenys kaip pakaitalas

Šaltiniai: A. Madisson (2018), S. Broadberry ir K. H. O'Rourke (2010), R. Findlay ir K. O'Rourke (2009), Eurostat, OSP

AČIŪ UŽ DĖMESĮ!

